

Vesilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain yleinen tavoite

Tämän lain yleisenä tavoitteena on:

- 1) edistää, järjestää ja yhteensovittaa vesivarojen ja vesiympäristön käyttöä niin, että se on yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä;
- 2) ehkäistä ja vähentää vedestä ja vesiympäristön käytöstä aiheutuvia haittoja; ja
- 3) parantaa vesivarojen ja vesiympäristön tilaa.

2 §

Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan vesitalousasioihin.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesihuollosta säädetään vesihuoltolaissa (119/2001), patoturvallisuudesta säädetään patoturvallisuuslaissa (413/1984), terveyshaittojen ehkäisemisestä säädetään terveydensuojelulaissa (763/1994) ja vesienhoidon järjestämisestä säädetään laissa vesienhoidon järjestämisestä (/2004).

Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä sekä muutoin tämän lain mukaista toimenpidettä suoritettaessa on sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään noudatettava mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996), muinaismuistolaisissa (295/1963) ja

maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä niiden nojalla säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa on myös otettava huomioon asemakaava ja katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta vireillä olevan kaavan laatimista.

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *vesitalousasialla* vesitaloushankkeiden toteuttamista sekä muuta vesivarojen ja vesiympäristön käyttöä ja hoitoa;
- 2) *vesialueella* muutoin kuin tilapäisesti veden peittämää 5 §:n mukaisesti rajautuvaa aluetta;
- 3) *vesistöllä* järveä, lampea, jokea, puroa ja muuta luonnollista vesialuetta, lukuun ottamatta noroa, ojaa, ja lähdeä, sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoisia vesialuetta;
- 4) *joella* virtaavan veden vesistöä, jonka valuma-alue on vähintään sata neliökilometriä;
- 5) *purolla* jokea pienempää virtaavan veden vesistöä;
- 6) *norolla* sellaista puroa pienempää vesiuomaa, jonka valuma-alue on vähemmän kuin kymmenen neliökilometriä ja jossa ei jatkuvasti virtaa vettä eikä kalankulku ole merkittävässä määrin mahdollista;
- 7) *pohjavedellä* maa- tai kallioperässä olevaa vettä;
- 8) *pohjavesiesiintymällä* kyllästyneeseen vyöhykkeeseen yhtenäisenä vesimassana varastoitunutta pohjavettä;
- 9) *vesitaloushankkeella* vesialueella toteutettavaa toimenpidettä tai rakennelman käyttämistä taikka maalla toteutettavaa

toimenpidettä tai rakennelman käyttämistä, joka voi vaikuttaa pinta- tai pohjaveteen;

10) *hankkeesta vastaavalla* luvan hakijaa tai haltijaa taikka muuta, jonka tehtävänä on huolehtia vesitaloushankkeen valmistelusta, toteuttamisesta, käytöstä tai kunnossapidosta taikka toiminnan harjoittamisesta;

11) *talousvedellä* ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä sen mukaan kuin siitä terveydensuojelulaisissa (763/1994) säädetään;

12) *vesivoimalla* keskivirtaaman ja sitä vastaavan putouskorkeuden mukaan tietyille vesistönsalle laskettavaa tehon lukuarvoa;

13) *vesivoimalaitoksella* vesistön vesivoiman hyväksi käyttämiseksi rakennettua laitosta siihen kuuluvine rakennelmineen;

14) *yleisellä kulkuväylällä* vesistössä olevaa väylää, joka tämän lain säännösten mukaan on määrätty julkiseksi kulkuväyläksi tai yleiseksi paikallisväyläksi;

15) *yksityisellä kulkuväylällä* muuta kuin 14 kohdassa ja 6 §:ssä tarkoitettua vesistössä olevaa väylää;

16) *erityiseen käyttöön otetulla alueella* tonttia ja rakennuspaikkaa, puutarhaa, varastopaikkaa, uimarantaa, satama-alueita tai muuta vastaavaa erityiseen käyttöön otettua maa- tai vesialuetta; ja

17) *vesihuoltolaitoksella* vesihuoltolaisa tarkoitettua yhdyskunnan vesihuollosta huolehtivaa laitosta.

Mitä tässä laissa on säädetty kalasta ja kalastuksesta, koskee myös nahkiaista ja rapua sekä niiden pyyntiä.

4 §

Aluevesi ja talousvyöhyke

Mitä tässä laissa on säädetty vesistöstä, koskee vastaavasti myös Suomen aluevesiä ja talousvyöhykettä.

5 §

Vesialueen raja

Tätä lakia sovellettaessa pidetään vesialueen rajana maata vastaan keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Jos vedenkorkeus tai vesi- ja maa-alueen

keskinäinen asema muuttuu tai on muuttunut, määrätään sanottu raja muutoksen jälkesten vedenkorkeuksien mukaan. Meren ja maa-alueen rajana on Suomen aluevesien rajoista annetun lain (463/1956) 3 §:n mukainen aluevesien maanpuoleinen raja.

6 §

Valtaväylä

Joessa on syvimmällä kohdalla väylä veden vapaata juoksua, kulkemista, puutavaran uittoa ja kalan kulkua varten (*valtaväylä*). Mitä tässä laissa säädetään valtaväylästä, koskee myös sellaista vesistössä olevaa salmea tai kapeikkoa, jossa säännöllisesti harjoitetaan liikennettä tai jossa kala yleensä kulkee.

Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen leveydestä. Kun vesistössä säännöllisesti harjoitetaan liikennettä tai uittoa, valtaväylän leveys on kuitenkin vähintään seitsemän metriä. Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrittää valtaväylän sijainnin.

Ympäristölupavirasto voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi sekä sen sijainnin muuallekin kuin 2 momentissa on säädetty.

7 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisten vesitalousasioiden hoidon yleinen seuranta ja kehittäminen kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle sekä ympäristöministeriölle toimialallaan.

Ympäristölupavirasto käsittelee tämän lain mukaiset hakemus- ja hallintopakkoasiat, joita ei erikseen ole säädetty kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, ojitustoimituksen tai muun viranomaisen käsiteltäviksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee sen käsiteltäväksi erikseen säädetty hakemus-, hallintopakko- ja muut asiat sekä toimii alueellaan tämän lain mukaisena valvontaviranomaisena.

Ojitustoimituksen toimitusmies käsittelee ojitustoimituksessa käsiteltäväksi säädetty asiat.

Alueellinen ympäristökeskus edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista sekä toimii alueellaan tämän lain mukaisena valvontaviranomaisena.

Käräjäoikeus käsittelee tämän lain mukaiset riita- ja rikosasiat.

Muiden valtion viranomaisten toimivallasta tämän lain mukaisissa tehtävissä on lisäksi voimassa, mitä siitä jäljempänä tässä laissa tai muussa laissa säädetään.

2 luku

Yleiset velvollisuudet, oikeudet ja rajoitukset

1 §

Veden omistus ja vallinta

Vesisäiliössä sekä kaivossa ja muussa vedenottamossa olevan veden omistaa se, jolle säiliö, kaivo tai vedenottamo kuuluu. Lähteessä ja tekolammikossa olevan veden omistaa pohjan omistaja. Muuta avopintaista vettä sekä pohjavettä vallitsee tässä laissa säädetyin rajoituksin se, jolle kysymyksessä oleva vesi- tai maa-alue kuuluu, ellei toiselle kuuluvasta oikeudesta muuta johdu.

Joessa tai purossa, joka kuuluu puoliksi kahteen eri kiinteistöön tai kahteen kiinteistöjen yhteiseen alueeseen, on kummankin puolen omistajalla oikeus yhtä suureen osaan siinä virtaavasta vedestä.

2 §

Eräät oikeudet ja velvollisuudet

Vesi- tai maa-alueita koskevat tässä laissa säädetyt oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat alueen omistajalle, ellei jäljempänä tai erikseen toisin säädetä.

Yhteisen alueen osakkaan oikeudesta käyttää hyväkseen yhteistä aluetta säädetään yhteisaluelaisissa (758/1989).

3 §

Jokaisen oikeus liikkua vesistöissä

Jollei laissa erikseen ole kielletty, jokaisella on oikeus kotirauhaa rikkomatta sekä tarpeetonta vahinkoa, haittaa tai häiriötä aiheuttamatta:

- 1) kulkea vesistöissä ja sen jäällä;
- 2) ankkuroida tilapäisesti vesistöissä;
- 3) uittaa puutavaraa vesistöissä;
- 4) uida vesistöissä; ja

5) tilapäisesti siirtää valtaväylässä tai yleisessä kulkuväylässä olevia pyydyksiä ja muita irtaimia esineitä, jotka haittaavat kulkemista tai puutavaran uittoa, taikka sellaista väylän ulkopuolella olevaa irtainta esinettä, joka

kohtuuttomasti haittaa kulkemista tai estää puutavaran uiton.

Vesiliikenteestä ja jäällä kulkemisesta on lisäksi voimassa, mitä vesiliikennelaisissa (463/1996) ja maastoliikennelaisissa (1710/1995) säädetään. Liikenteestä kanavassa ja yleisellä talvitiellä on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Kulkemisesta väylän ulkopuolella olevan merkityn pyydyksen yli tai sivuitse säädetään kalastuslaissa (286/1982).

Mitä 1 momentissa säädetään vesistöistä, koskee myös 1 luvun 5 §:ssä mainitun vesialueen rajan ulkopuolella olevaa aluetta, milloin se on veden peittämä.

4 §

Jokaisen oikeus ottaa vettä

Jokaisella on oikeus, ellei tästä laista muuta johdu, muutoin kuin pysyvästi ottaa vettä tai jäätä henkilökohtaista tarvetta varten vesistöistä ja 1 luvun 5 §:ssä mainitun vesialueen rajan ulkopuolella olevalta alueelta, milloin se on veden peittämä. Jokaisella on myös oikeus satunnaisesti ottaa vähäisessä määrin vettä tai jäätä toiselle kuuluvasta norosta tai sellaisesta lähteestä, joka ei ole sen omistajan tai hänen luvullaan muun henkilön vakituksessa käytössä. Muusta veden ottamisesta säädetään 4 luvussa.

Veden 1 momentin nojalla tapahtuvasta

ottamisesta ei saa aiheutua alueen omistajalle tai muille oikeuden haltijoille haittaa tai vähäistä suurempaa häiriötä.

5 §

Oikeus rakennelman pitämiseen

Rannan omistajalla tai haltijalla on yksityistä tarvettaan varten oikeus asettaa rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu tai –poiju taikka rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja tai muu näihin verrattava rakennelma, jos se ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n nojalla ympäristölupaviraston lupaa ja voi tapahtua tuottamatta vesialueen omistajalle vahinkoa tai huomattavaa haittaa. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan ole erityiseen käyttöön otetulla vesialueella.

6 §

Oikeus haitan poistamiseen ja ruoppausmassan sijoittamiseen

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus suorittaa haitan poistamiseksi tarpeellinen toimenpide vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamiseksi jos toimenpide ei 3 luvun 2 §:n nojalla edellytä ympäristölupaviraston lupaa eikä työn suorittamisesta aiheudu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuullessa yhteisalueen osakkaille, yhteisalueen osakaskunnalle yhteisuelain 26 §:n mukaisesti. Työn aloittamisesta on myös ilmoitettava alueelliselle ympäristökeskukselle siten kuin 14 §:ssä säädetään.

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (*ruoppausmassa*) saa ilman omistajan suostumusta sijoittaa toisen vesialueelle, jos sijoittamiseen ei tarvita 3 luvun 2 §:n mukaan ympäristölupaviraston lupaa.

Maa-alueelle ruoppausmassaa ei saa sijoittaa ilman maanomistajan suostumusta,

ellei ympäristölupavirasto ole antanut siihen lupaa. Ruoppausmassan sijoittamisessa maa-alueelle on lisäksi noudatettava, mitä jätelaissa (1072/1993) säädetään.

7 §

Yleiset velvollisuudet vesivarojen ja vesialueiden käytössä

Sen lisäksi mitä 3 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään luvanvaraisuudesta, vesitaloushanke on toteutettava sekä vesivaroja ja vesialueita muutoin käytettävä siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, jos hankkeen tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahingolliseen seuraukseen verrattuna.

8 §

Veden vapaan juoksun estäminen norossa ja ojassa

Sen lisäksi, mitä 3 luvun 2 §:n 3 momentissa säädetään luvanvaraisuudesta, ei veden vapaata juoksua norossa ja ojassa ei saa estää tai muuttaa alapuolella asuvan vahingoksi ilman tämän suostumusta, ellei noron tai ojan taikka sen yläpuolisen altaan omistajan oma käyttötarve sitä vaadi. Jos alempana oleva ottaa norosta tai ojasta vettä kiinteistökohtaista talouttaan varten, ei ylempänä oleva kuitenkaan saa käyttää sitä muuhun tarkoitukseen siinä määrin, että alempana olevan kiinteistökohtaista taloutta varten tarvittavan veden saanti estyy.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden toimenpiteeseen, joka on 1 momentin mukaan kielletty. Ojituksen ja siihen liittyvistä toimenpiteistä säädetään 5 luvussa.

9 §

Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin läänissä

noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään.

10 §

Yleinen kunnossapitovelvollisuus

Vesistöön tehdyn rakennelman omistaja on velvollinen pitämään rakennelman kunnossa, niin ettei siitä aiheudu vaaraa taikka yleistä tai yksityistä etua loukkaavia vahingollisia tai haitallisia seurauksia.

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Lupaa poistamiseen ei saada myöntää, jos poistamisesta aiheutuisi 3 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu vahingollinen seuraus, jota poistamisen yhteydessä suoritettavien toimenpitein ei voida torjua.

Jos rakennelman poistamisesta aiheutuu vaaraa yleiselle tai yksityiselle edulle, on päätökseen, jolla rakennelman poistaminen sallitaan, otettava määräykset siitä, mitä näiden etujen turvaamiseksi on otettava huomioon. Poistamisesta johtuva edunmenetykset on korvattava. Sillä, joka ei ole osallistunut hankkeen kustannuksiin, ei kuitenkaan ole oikeutta saada korvausta rakennelman poistamisesta johtuneesta edunmenetyksestä.

11 §

Oikeuden antaminen toisen alueeseen

Ympäristölupavirasto voi lupa-asian yhteydessä tai tarvittaessa erillisestä

hakemuksesta jäljempänä 12 §:ssä säädettyihin edellytyksiin myöntää hankkeesta vastaavalle korvausta vastaan oikeuden toiselle kuuluvaan alueeseen sillä olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen, jos alue on toteutettavan vesitaloushankkeen vuoksi tarpeen:

1) laitetta, rakennusta tai muuta rakennelmaa sekä niiden käyttöä ja kunnossapitoa varten;

2) uuden 1 luvun 5 §:n mukaisen vesialueen pohjaksi;

3) alueeksi, jolle poistettava maa siirretään; tai

4) yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtävää laitetta tai rakennelmaa sekä niiden käyttöä ja kunnossapitoa varten.

Edellä 1 momentin nojalla myönnetyn oikeuden nojalla saadaan aluetta käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten oikeus on myönnetty. Käyttöoikeus myönnetään pysyvänä tai erityisestä syystä määräaikaisena. Tämän lain nojalla myönnettyyn lupaan perustuvan oikeuden käyttäminen voidaan lupaa annettaessa rajoittaa määrättyyn tarkoitukseen.

12 §

Oikeuden saamisen edellytykset

Edellä 11 §:ssä tarkoitettu oikeus toisen alueeseen tai rakennelmaan voidaan myöntää vain, jos vesitaloushankkeelle 3 luvun 4 §:ssä säädettyt yleiset edellytykset ovat olemassa ja hakija omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella hallitsee enemmän kuin puolta tarvittavasta alueesta. Jos kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, oikeuden myöntäminen edellyttää, että toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi hakijan osuutta vastaavaa osaa yhteisestä alueesta.

Edellä 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä riippumatta voidaan, jos 3 luvun 4 §:ssä mainitut edellytykset ovat olemassa, myöntää oikeus:

1) tehdä vähäinen rakennelma vesistöön toiselle kuuluvalla tai yhteisellä alueella vesistöä huomattavasti muuttamatta

2) tilapäisesti nostaa vettä toiselle kuuluvalla alueella;

3) suorittaa toisen alueella perkaustyötä;

4) vähäisessä määrin oikaista tai leventää uomaa; taikka

5) panna poistettavaa maata toisen alueelle, ei kuitenkaan erityiseen käyttöön otetulle alueelle.

Yleisen tarpeen vaatimaa vesitaloushanketta varten voidaan hakijalle myöntää tarvittava oikeus toiselle kuuluvaan alueeseen tai sen omaksi lunastamiseen siinäkin tapauksessa, että edellä 1 ja 2 momentissa säädetty edellytykset puuttuvat.

13 §

Oikeus toiselle kuuluvan rakennelman poistamiseen, muuttamiseen ja käyttämiseen

Jos toiselle kuuluva rakennus, laitos tai muu rakennelma, jonka poistaminen ei sisälly 11 §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen, estää rakentamista, ympäristölupavirasto voi 3 luvun 4 §:ssä säädetyn edellytyksin myöntää oikeuden sen poistamiseen, muuttamiseen tai hyväksi käyttämiseen. Päätöksessä, jolla hakija on saanut oikeuden toiselle kuuluvan rakennelman poistamiseen tai muuttamiseen, on rakennelman omistajalle, jos hän sitä vaatii, varattava mahdollisuus määrääjässä itse suorittaa rakennelman poistaminen tai muuttaminen. Hakija on tällöin velvollinen korvaamaan hänelle toimenpiteestä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen iselleen. Ympäristölupavirasto määrää lunastushinnan rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista mahdollisesti on jo omistajalle suoritettu, samoin kuin sen haitan, joka rakennelman pysyttämisen toisen alueella ehkä aiheutuu.

14 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Alueelliselle ympäristökeskukselle on vähintään 14 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista annettava kirjallinen tieto:

1) edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä;

2) maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta, jos ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa; ja

3) pinta- ja pohjaveden ottamisesta, kun otettava määrä on yli 100 m³/vrk ja ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa.

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan kaikkiin vesitaloushankkeisiin, jollei erikseen toisin säädetä.

2 §

Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Vesitaloushankkeella on oltava ympäristölupaviraston lupa, kun se voi muuttaa vesiympäristöä, vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta, virtaamaa tai rantaa taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä;

2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;

5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä

6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kala stuk-

selle tai kalakannoille;

7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle; tai

8) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Lisäksi vesitaloushankkeella on oltava ympäristölupaviraston lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos vahinko tai haitta aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa. Hankkeesta vastaavan on lähetettävä suostumus tiedoksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

Ympäristölupaviraston lupa tarvitaan myös noron tai ojan taikka niiden veden juoksun muuttamiseen ilman asianomaisen suostumusta, jos siitä aiheutuu vahinkoa toisen maalle samoin kuin vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön ilman asianomaisen suostumusta, jos siitä aiheutuu häiriötä toisen kiinteistön käytölle.

Lupa tarvitaan myös luvan saaneen vesitaloushankkeen muuttamiseen, jos muutos loukkaa 1 - 3 momentissa tarkoitettulla tavalla yleisiä tai yksityisiä etuja.

3 §

Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Edellä 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta seuraavilla vesitaloushankkeilla on aina oltava ympäristölupaviraston lupa:

1) valtavyhlän sulkeminen tai supistaminen sekä väylän käyttämistä vaikeuttavan laitteen tai muun esteen asettaminen;

2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi sekä muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³/vrk samoin kuin muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³/vrk;

3) veden imeyttäminen maahan tekopohjaveden tekemiseksi tai pohjaveden

laadun parantamiseksi;

4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulkuväylän yli sekä vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon tekeminen tällaisen väylän ali;

5) maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vedenkorkeutta nostamalla;

6) vesivoimalaitoksen rakentaminen;

7) ruoppausmassan sijoittaminen Suomen aluevesillä, kun kyse ei ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa;

8) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin omaan tavanomaiseen kotitarvekäyttöön; ja

9) uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen.

Lupa tarvitaan myös muutettaessa luvan saanutta 1 momentissa tarkoitettua laitosta, rakennelmaa tai niiden käyttöä, jos muutos loukkaa yleisiä tai yksityisiä etuja.

4 §

Luvan myöntämisen yleiset edellytykset

Luvan myöntämisen yleisenä edellytyksenä on, että:

1) hakijalla on oikeus hankkeessa käyttöön otettaviin alueisiin, tarvittavat oikeudet myönnetään luvan yhteydessä tai tarvittavien oikeuksien saamista koskeva asia on vireillä muussa viranomaismenettelyssä;

2) ja lisäksi

a) hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua, tai

b) hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

5 §

Luvan myöntämisen este

Vaikka 4 §:n edellytykset täyttyvät, lupaa ei kuitenkaan saa myöntää hankkeelle, joka:

1) vaarantaa yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta;

2) aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa; tai

3) suuresti huonontaa paikkakunnan

asutus- tai elinkeino-oloja.

Valtioneuvosto voi myöntää poikkeuksen 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetuista luvan myöntämisen esteistä, jos hanke on yleisen edun kannalta tärkeä.

6 §

Yleisten hyötyjen ja menetysten arvioiminen

Luvan myöntämisen edellytyksiä 4 §:n 2 kohdan b alakohdan mukaan harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetysarvioita voidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää myös raha-arvoa, jos hyödyn tai menetysten suuruus voidaan määrittää rahassa.

Arvioinnissa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

7 §

Yksityisten hyötyjen ja menetysten arvioiminen

Luvan myöntämisen edellytyksiä 4 §:n 2 kohdan b alakohdan mukaisesti harkittaessa hankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu. Hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetysarvona otetaan huomioon:

1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet;

2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, samoin kuin vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä

3) muut hankkeeseen osallistumattoman henkilölle ja ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

8 §

Luvan voimassaolo

Lupa myönnetään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa on määrättävä aika, jonka kuluessa vesitaloushanke on toteutettava tai toteuttamiseen ryhdyttävä. Määräaika hankkeen toteuttamiselle saa olla enintään kymmenen vuotta ja toteuttamiseen ryhtymiselle enintään neljä vuotta.

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaika. Pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarvittaessa tarkistaa tai täydentää lupamääräyksiä.

9 §

Luvan raukeaminen

Määräaikainen lupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Toistaiseksi voimassaoleva lupa raukeaa, jos lupapäätöksessä edellytetyt toimet ei olennaisilta osin ole toteutettu tai toteuttamiseen ryhdytty lupapäätöksessä määrättyssä ajassa tai 8 §:n 3 momentin nojalla pidennetyssä määräajassa.

Toisen omaisuuteen kohdistuvat lupapäätöksessä myönnetty käyttöoikeudet raukeavat toistaiseksi voimassaolevan luvan rautessa. Sama koskee omaksi lunastamista, jollei omistusoikeus ole jo siirtynyt luvanhaltijalle.

10 §

Yleiset lupamääräykset

Lupapäätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset:

1) hankkeesta ja sen toteuttamisesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi siten kuin 2 luvun 7 §:ssä säädetään;

2) maisemoinnista ja muusta työn jälkien poistamisesta; sekä

3) vesistön ja pohjavesiesiintymän tilan

säilyttämistä varten tarpeellisista toimenpiteistä ja laitteista.

Vesistön vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun vaikuttavan hankkeen lupapäätöksessä on lisäksi tarvittaessa annettava määräykset veden enimmäis- tai vähimmäiskorkeudesta ja veden juoksutuksen järjestämisestä

11 §

Tarkkailuvelvoite

Hankkeesta vastaava on tarvittaessa lupapäätöksessä velvoitettava tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia (*tarkkailuvelvoite*). Tarkkailuvelvoitetta määrättäessä on otettava huomioon vesienhoidon järjestämisessä annetussa laissa tarkoitettu seurantaohjelma ja hankkeen vaikutusalueita koskevat muut seurantavelvoitteet.

Ympäristölupavirasto voi luvassa päättää, että hankkeesta vastaavan on laadittava erillinen suunnitelma vaikutusten tarkkailusta (*tarkkailusuunnitelma*).

Ympäristölupavirasto voi päättää, että tarkkailusuunnitelman hyväksyy alueellinen ympäristökeskus tai kalataloutta koskevalta osin työvoima- ja elinkeinokeskus.

Päätös tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

12 §

Liikenteelle aiheutuvan haitan välttäminen ja kulkuyhteyksien järjestäminen

Valtaväylään tai yleiseen kulkuväylään vaikuttava hanke on lupapäätöksessä määrättävä toteutettavaksi niin, että liikennettä voidaan vesistöissä harjoittaa edelleen ilman huomattavaa haittaa.

Jos hanke toteutetaan sellaisessa vesistöissä, jolla on merkitystä uiton kannalta, hankkeesta vastaava on lupapäätöksessä

velvoitettava tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat puutavaran kulun turvaamiseksi sekä suojaamaan hankkeeseen liittyvät rakennelmat uitosta aiheutuville vahingoilta.

Jos hankkeen seurauksena on vesialueella, jäällä tai rannalla yleistä tai yksityistä käyttöä palvelevan kulkuyhteyden katkeaminen tai huomattava huonontuminen, hankkeesta vastaava on lupapäätöksessä velvoitettava tekemään tie tai suorittamaan sen tekemisestä johtuvat kustannukset taikka ryhtymään muihin toimenpiteisiin kohtuulliset vaatimukset täyttävän kulkumahdollisuuden järjestämiseksi sen tarvisijoille.

13 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalastolle tai kalastukselle ilmeistä vahinkoa, on luvan saaja velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin kalakannalle tai kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi sekä tarvittaessa toimenpiteiden tuloksellisuuden tarkkailuun sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu (*kalatalousvelvoite*). Toimenpiteenä voi hankkeen ja sen vaikutusten laadun mukaan olla kalanistutus, kalatie tai muu toimenpide tai näiden yhdistelmä. Kalatalousvelvoitetta määrättäessä on otettava huomioon kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettut kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmat ja muut kalatalousviranomaisen hyväksymät kalaston suojelemiseksi laaditut suunnitelmat.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen aiheuttaisi niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hankkeesta vastaavalle kohtuuttomia kustannuksia, taikka kalatalousvelvoitteen määräämistä ei muusta syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, hankkeesta vastaava määrätään suorittamaan kalatalousvelvoitteen tai sen osan asemesta siten korvattavan velvoitteen kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaisen käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen (*kalatalousmaksu*) sillä

vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu. Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa antaa maksunsaajalle määräyksiä maksun käytöstä.

14 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). Työvoima- ja elinkeinokeskus hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman.

Työvoima- ja elinkeinokeskus vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käyttö voidaan esittää yhdessä suunnitelmassa.

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman hyväksymisestä on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta

15 §

Valmistelulupa

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin (*valmistelulupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää perustellusta syystä, jos:

1) valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa; ja

2) kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Toimenpiteet on lupapäätöksessä tarpeellisilta osin yksilöitävä.

16 §

Valmistelulupaa koskeva päätös

Valmistelulupaa koskevassa päätöksessä hakija on, ellei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen töihin ryhtymistä hyväksyttävä vakuus niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa.

Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai edellytyksin, että oikeudenhaltijat siihen muuten suostuvat.

Ympäristölupaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätty korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen valmisteluluvassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

Valmistelulupaa koskeva päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi määrätä töiden jatkamisen keskeytettäväksi tai rajoitettavaksi. Valmistelulupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

17 §

Valmistumisilmoitus

Hankkeesta vastaavan on tehtävä ympäristölupavirastolle ja valvontaviranomaiselle ilmoitus vesitaloushankkeen valmistumisesta tai hankkeeseen kuuluvan rakennelman käyttöönottamisesta (*valmistumisilmoitus*).

18 §

Hankkeen keskeyttäminen

Keskivedenkorkeuden alentamista tai nostamista tai vesistön säännöstelyä tarkoittava hanke on saatettava loppuun, jos hankkeen toteuttamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin. Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa luvan hankkeen keskeyttämiselle. Ympäristölupaviraston päätöksessä on tällöin määrättävä, mihin toimenpiteisiin hankkeesta vastaavan on ryhdyttävä keskeytyksestä johtuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja mitä korvauksia hänen tulee asianomaisille suorittaa.

19 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevaa lupaa koskevassa lupapäätöksessä voidaan määrätä hankkeesta vesiympäristöä ja sen käyttöä koskevat lupamääräykset tarkistettaviksi määräajassa, jos tämä on tarpeen hankkeesta aiheutuvien merkittävien haittojen välttämiseksi.

Lupapäätöksessä on tällöin määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on saatettava yksilöityjen lupamääräysten ajanmukaisuus ympäristölupaviraston tutkittavaksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

Ympäristölupaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, ympäristölupavirasto voi asianomaisen viranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

20 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Sen lisäksi mitä 19 §:ssä säädetään, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta tarkistaa lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä, jos:

1) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuisi haitallisia vaikutuksia, joita lupamääräyksiä

annettaessa ei ole ennakoitu ja joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

2) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuisi olosuhteiden muutosten vuoksi haitallisia vaikutuksia, joita ei muutoin voida riittävästi vähentää; tai

3) turvallisuussyyt tätä edellyttävät.

Jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty, hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 1 momentin 1 kohdan nojalla on tehtävä kymmenen vuoden kuluessa 17 §:n mukaisen valmistusilmoituksen tekemisestä.

Lupamääräysten tarkistaminen tai uusien määräysten antaminen 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla ei saa sanottavasti vähentää hankkeesta saatavaa hyötyä. Tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta aiheutuvat muut kuin vähäiset edunmenetykset määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvin osin 13 luvun säännöksiä.

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, valvontaviranomainen tai muu viranomainen, joka valvoo kyseistä yleistä etua. Ympäristölupaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

21 §

Kalatalousvelvoitetta tai -maksua koskevien määräysten tarkistaminen

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomainen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna, vaikka sitä ei ole 1 momentissa

mainituin tavoin muutettu. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosentein ja muutoin ympäristölupaviraston määräämiä perusteita noudattaen. Jos tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Kalatalousviranomaisen on velvollinen viipymättä palauttamaan sen osan peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää ympäristölupaviraston päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

22 §

Lupamääräysten muuttaminen luvan haltijan hakemuksesta

Jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä, voi ympäristölupavirasto, jos muutos on merkitykseltään vähäinen eikä sanottavasti koske toisen oikeutta tai etua, luvan haltijan hakemuksesta muuttaa määräyksiä. Ympäristölupaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

4 luku

Vedenotto

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan pintaveden ja pohjaveden ottamiseen. Pintaveden ottamisella tarkoitetaan tässä luvussa veden ottamista vesistöistä sekä norosta, ojasta ja lähteestä.

Tekopohjaveden ottamiseen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään pohjaveden ottamisesta. Johdettaessa pintavettä maaperään tekopohjaveden muodostamista varten on lisäksi otettava huomioon mitä ympäristönsuojelulain 8 ja 28 §:ssä säädetään.

Otettaessa vettä vesistöistä yhdiskunnan tarpeisiin noudatetaan lisäksi, mitä vesihuoltolaissa ja sen nojalla säädetään.

2 §

Vesialueen omistajan oikeus vedenottoon

Vesialueen omistaja saa sen estämättä, mitä 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, ilman ympäristölupaviraston lupaa ottaa pintavettä tavanomaista kiinteistökohtaista talouttaan varten.

Kun vesistöä ei riitä vettä kaikille sitä 1 momentin mukaiseen käyttöön tarvitseville, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta päätöksellään määrätä vesialueen veden käyttämisen rajoittamisesta. Määräystä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa uudella päätöksellä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin alueen omistajan ja haltijan oikeutta ottaa pohjavettä.

Yhteisesti omistetun kiinteistön tai alueen osaomistajalla on oikeus tässä laissa säädetyn rajoituksen alueelta saatavan pohjaveden ottamiseen sillä tavoin, ettei se aiheuta muille osaomistajille haittaa tai häiriötä eikä estä näitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä alueelta saatavaa pohjavettä.

3 §

Muun kuin vesialueen omistajan oikeus ottaa pintavettä

Kiinteistön omistaja ja haltija saa ottaa pintavettä toisen vesialueelta tavanomaista kiinteistökohtaista talouttaan varten, jos vettä edelleen riittää vesialueen omistajien sekä niiden tarpeisiin, jotka ympäristölupaviraston luvan perusteella ottavat vettä samasta esiintymästä, eikä ottaminen edellytä lupaa 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan. Laitteiden sijoittamiseen pitkäaikaista käyttöä varten toisen alueelle tulee saada alueen haltijan suostumus. Ottamista varten tarvittavat työt on tehtävä niin, ettei niistä aiheudu sanottavaa haittaa tai häiriötä.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun pintaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden pitämiseen toisen vesialueella.

4 §

Muun kuin omistajan oikeus ottaa pohjavettä

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden pitämiseen toisen alueella, jos ottaminen ei edellytä lupaa 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan ja ottaminen toisen alueella on tarpeen:

1) tavanomaista kiinteistökohtaista tabutta varten;

2) yhdyskunnan vesihuollon järjestämistä tai muuta yleistä tarvetta varten, taikka

3) sellaista teollista tai taloudellista toimintaa varten, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää.

Edellytyksenä oikeuden myöntämiselle 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua tarvetta varten on, että vettä edelleen riittää alueen omiin tarpeisiin, eikä siitä aiheudu kohtuutonta haittaa tai häiriötä alueen oikeudenhaltijoille.

Oikeus vedenottoon toisen kaivosta tai ottamosta voidaan antaa vain omistajan suostumuksella.

5 §

Vedenottotarpeiden yhteensovittaminen

Sen lisäksi mitä 3 luvussa säädetään luvan myöntämisen yleisistä edellytyksistä, tässä luvussa tarkoitettua vedenottohanketta koskevaa lupa-asiaa ja 4 §:ssä tarkoitettua oikeutta koskevaa hakemusta käsiteltäessä on vedenottotarpeet sovittava yhteen.

Jos vettä ei riitä käytettäväksi kaikkiin tarpeisiin, noudatetaan näiden kesken seuraavaa etusijajärjestystä:

1) veden ottaminen käytettäväksi ottamispaikan lähistössä tavanomaista kiinteistökohtaista taloutta varten;

2) veden ottaminen yhdyskunnan vesihuoltoa varten paikkakunnalla;

3) veden ottaminen paikkakunnan teollisuuden käyttöön tai muuten käytettäväksi paikkakunnalla sekä yhdyskunnan vesihuoltoa paikkakunnan ulkopuolella palveleva veden ottaminen;

4) veden ottaminen johdettavaksi tai kuljetettavaksi muualla käytettäväksi muuta

tarkoitusta kuin yhdyskunnan vesihuoltoa varten.

6 §

Vedenottoa koskeva lupapäätös

Vedenottoa koskevassa lupapäätöksessä on yksilöitävä veden ottamisen tarkoitus, ottamispaikka sekä veden ottamisen enimmäismäärä.

Sen lisäksi mitä 3 luvussa säädetään lupamääräyksistä, lupapäätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset vedenjohdon tai ottamon sijoituspaikasta, vedenottomäärien seuraamisesta ja kirjaamisesta sekä tarvittaessa vesihuollon turvaamiseksi poikkeuksellisissa oloissa sallituista toimenpiteistä.

7 §

Vedenottoa koskevan luvan voimassaolo

Yhdyskunnan häiriöttömän vesihuollon turvaamiseksi vedenottoa koskeva lupa voidaan kokonaan tai osittain myöntää ilman 3 luvun 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaika.

8 §

Vesijohdon ja laitteistojen sijoittaminen

Vedenottoa koskevassa lupapäätöksessä voidaan antaa oikeus sijoittaa luvan mukaista ottamista palveleva vesijohto toisen alueelle.

Muuta kuin luvanvaraista vedenottoa palvelevan vesijohdon samoin kuin lupapäätöksen jälkeen 1 momentissa tarkoitettua vesijohdon sijoittamisesta toisen alueelle päättää hakemuksesta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jollei kysymys ole johdon sijoittamisesta ma-alueelle vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella tai muulla asemakaava-alueella kuin maankäyttö- ja rakennuslain 10 luvussa tarkoitettulla ranta-asemakaava-alueella. Usean kunnan alueelle ulottuvan vesijohdon sijoittamisesta päättää kuitenkin hakemuksesta ympäristölupavirasto.

Vesijohto on sijoitettava toisen alueelle niin, että siitä aiheutuva haitta jää mahdollisimman vähäiseksi

9 §

Vedenottoa koskevasta luvasta poikkeaminen

Tässä luvussa tarkoitetun veden ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan erityistilanteissa oikeutettu ilman ympäristölupaviraston lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuhunkin kuin luvassa tarkoitettuun käyttöön, jos tämä on tarpeen yhdyskunnan vesihuollon häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi taikka muusta tähän verrattavasta painavasta syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä on ilmoitettava alueelliselle ympäristökeskukselle.

10 §

Veden ottamisen rajoittaminen poikkeuksellisen syyn vuoksi

Jos pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa veden saannin melkoisen vähentymisen, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta velvoittaa ottamon omistajan määrääjäksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää tavanomaista kiinteistökohtaista taloutta tai yhdyskunnan vesihuoltoa varten tapahtuvan vedenoton turvaamiseksi.

Jos rajoituksesta aiheutuu ottamon omistajalle tai luvanhaltijalle kohtuutonta edunmenetystä, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä edunmenetykset rajoituksen hakijan ja muiden rajoituksesta olennaista hyötyä saavien korvattaviksi.

11 §

Vedenottamon suoja-alueen perustaminen

Ympäristölupavirasto voi hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen tai asianosaisen esityksestä lupapäätöksessä tai hakemuksesta erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-

alueeksi, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-alueetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin vältämätön tarve vaatii.

Suoja-alueeksi voidaan tässä pykälässä säädetyin edellytyksin määrätä myös pintaveden ottamon ympärillä oleva alue.

12 §

Suoja-aluemääräykset

Suoja-alueen perustamispäätökseen on otettava vedenoton turvaamiseksi tarpeelliset määräykset suojatoimenpiteistä ja muista suoja-alueen käytön rajoituksista sekä suoja-aluemääräysten noudattamisen valvonnasta (*suoja-aluemääräykset*).

Suoja-aluemääräykset eivät saa olla ankarampia kuin mitä vältämätön tarve vaatii. Suoja-aluemääräyksistä toiselle johtuva edunmenetys on vedenottamon omistajan tai haltijan korvattava.

Suoja-alueen perustamispäätöstä on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksissa hakemuksesta myöntää poikkeuksen suoja-aluemääräyksistä. Poikkeuksen myöntämisestä ympäristölupasian yhteydessä säädetään ympäristönsuojelulain 39 §:n 4 momentissa

Mitä 3 luvun 20 §:ssä säädetään lupamääräysten tarkistamisesta, koskee soveltuvin osin suoja-aluemääräyksiä.

13 §

Käyttö- ja lunastusoikeus suoja-alueella

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa vedenottamon omistajalle tai haltijalle vedenottoa palvelevia laitteita tai rakennelmia varten oikeuden suoja-alueella olevan alueen käyttöön tai omaksi lunastamiseen.

5 luku

Ojitus

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan ojituksen ja ojan käyttöön. Ojituksella tarkoitetaan maan kuivattamiseksi taikka muunlaisen alueen käyttöä haittaavan veden poistamiseksi toteutettavaa:

- 1) ojan tekemistä;
- 2) ojan, noron tai puron suurentamista tai oikaisemista; sekä
- 3) noron tai puron perkaamista, johon ei sovelleta 6 luvun säännöksiä.

2 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *kuivatusalueella* maita, joille yhteinen ojitus tuottaa hyötyä;
- 2) *ojituksesta saatavalla hyödyllä* maan käyttöarvon nousua siinä tarkoituksessa, johon maata käytetään tai olosuhteet huomioon ottaen voidaan lähinnä käyttää;
- 3) *hyödynsaajalla* ojituksesta hyötyä saavan kiinteistön omistajaa tai omistajia;
- 4) *yhteisellä ojituksella* ojitusta, jonka kuivatusalue muodostuu eri maanomistajille kuuluvista useista kiinteistöistä;
- 5) *aktiiviosakkaalla* hyödynsaajaa, joka on vaatinut ojitusta tai yhtynyt sellaiseen vaatimukseen taikka lisähyödyn saamiseksi vaatinut muutosta ojitussuunnitelmaan; sekä
- 6) *passiiviosakkaalla* hyödynsaajaa, joka ei ole aktiiviosakas.

Jos vesihuoltolaitoksen viemärissä, jonka tarkoituksena on huleveden tai perustusten kuivatusveden johtaminen, johdetaan vettä vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston ulkopuolelle, on viemäriverkoston kattamaa aluetta tai sen osaa käsiteltävä kuivatusalueen erillisenä osittelualueena. Hyödynsaajaksi katsotaan tällöin vesihuoltola itos.

3 §

Ojituksen luvanvaraisuus

Ojituksella ja ojan käytöllä on oltava tämän lain mukainen ympäristölupaviraston lupa, kun se voi aiheuttaa:

- 1) ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai
- 2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia lukuun ottamatta yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamaa virtaaman muuttumista purossa.

4 §

Ojustoimituksen tarpeellisuus

Siltä osin kuin ojitus ei 3 §:n nojalla edellytä ympäristölupaviraston lupaa, on sitä koskeva asia käsiteltävä ojitustoimituksessa, kun:

- 1) ojitus aiheuttaa tulva-alueen poistamisen tai pienentämisen taikka virtaaman huomattavaa muuttumista;
- 2) ojitusta varten on tarpeen tehdä suoja- tai pumppuasema toisen maalle;
- 3) oja on tehtävä yleisen tien, rautatien, kaapelin tai kaasuputken alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa uomaa on suurennettava eikä tienpitäjän taikka kaapelin, kaasuputken tai rautatien omistajan suostumusta toimenpiteeseen ole saatu; taikka
- 4) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan ja hyödynsaajia on vähintään kolme.

5 §

Ojitusta koskevan asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevasta asiasta syntyvän erimielisyyden, joka aiheutuu tämän luvun soveltamisalaan kuuluvasta ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen yksityisen tien poikki, ojan suunnan muuttamisesta, veden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan tai puroon tai muusta

vastaavasta syystä, eikä kyse ole 3 §:n nojalla ympäristölupavirastossa tai 4 §:n nojalla ojitustoimituksessa käsiteltävästä ojituksesta. Erimielisyyttä koskevan asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa mitä 11 luvussa säädetään.

Jos ojituksessa tai ojan käytössä on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos ojan kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 14 luvun 4 ja 5 §:n mukaisen kiellon tai määräyksen siihen liittyvine tehosteineen. Jos kieltoa tai määräystä annettaessa joudutaan ratkaisemaan kysymys ympäristölupaviraston luvan tarpeellisuudesta tai ympäristölupaviraston luvan noudattamisesta, kiellon tai määräyksen antaa kuitenkin ympäristölupavirasto.

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on kirjallisesti ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta alueelliselle ympäristökeskukselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Ilmoituksen sisällöstä säädetään asetuksella.

Alueellisen ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kehottaa hankkeesta vastaavaa hakemaan 3 §:ssä tarkoitettua ympäristölupaviraston lupaa tai 4 §:ssä tarkoitettua ojitustoimitusta.

7 §

Ojituksen toteuttaminen

Kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus ryhtyä ojitukseen maan tarkoituksenmukaiseksi kuivattamiseksi.

Ojitus on sen lisäksi mitä 2 luvun 7 §:ssä säädetään toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä.

Jos vettymisestä tai ojituksesta muutoin toiselle johtuva edunmenetys kuitenkin on huomattavasti pienempi kuin kustannus, joka hankkeesta vastaavalle aiheutuisi tällaisen

seurauksen estämisestä, saa hankkeesta vastaava rahalla korvata vahingon.

Sen estämättä, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, voidaan asianosaisten kesken sopia ojituskustannuksia vähentävän taikka ympäristönsuojelua tai tulvasuojelua edistävän kosteikkoalueen muodostamisesta tai laajentamisesta sekä näistä toimenpiteistä aiheutuvien seurausten mahdollisesta korvaamisesta. Järjestäytymättömälle yhteisalueen osakaskunnalle kuuluva alue tai sen osa voidaan ojitustoimituksen päätöksellä muodostaa kosteikkoalueeksi tai sen osaksi, jos toimenpiteestä ei aiheudu sanottavaa haittaa alueen käytölle.

8 §

Ojan kunnossapito ja käyttö

Hyödynsaajan tai hyödynsaajien on pidettävä oja kunnossa siten kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään. Kun ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten on perustettu ojitusyhteisö, on yhteisön huolehdittava ojan kunnossapidosta.

Toisen maalle tehtyä ojaa ei saa perusteettomasti tukkia tai veden juoksua ojassa estää.

Jos ojan kokonaisuutena tarkasteltuna voidaan katsoa palautuneen luonnontilaiseksi, sovelletaan sen kunnossapitoon ja käyttöön 1 momentista huolimatta puron perkaamista koskevia säännöksiä.

9 §

Oikeus ojitukseen toisen maalla

Jos asiasta ei sovita, lupapäätöksessä tai ojitustoimituksessa voidaan maan kuivattamiseksi antaa oikeus johtaa vettä toisen ojaan tai vesistöön, tehdä oja taikka ojitusta varten tarpeellinen suojapenger tai pumppuasema toisen maalle samoin kuin ryhtyä puron tai noron perkaukseen toisen maalla. Ojaan katsotaan tällöin kuuluvan oman kummallakin puolella 1 metrin levyinen piennar, jollei sitä määrätty leveämmäksi tai maan laatu vaadi leveämpää piennarta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättää 1 momentissa tarkoitettua oikeudesta, jos ojitus ei edellytä ympäristölupaviraston lupaa tai ojitustoimitusta. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sekä asemakaava-alueella, lukuun ottamatta maankäyttö- ja rakennuslain 10 luvussa tarkoitettua ranta-asemakaava-aluetta, sovelletaan kuitenkin mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään luonnollisen vedenjuoksun muuttamisesta ja yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta, ellei ojitus palvele asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta tai sijoitu suurimmalta osin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen tai asemakaava-alueen ulkopuolelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos tämä on tarpeen maan tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden pois johtaminen kohtuuttomasti kustannuksitta ei muutoin ole mahdollista.

Toisen maalle tehtävä oja on sijoitettava kiinteistön rajalle tai muutoin sellaiseen paikkaan, että siitä aiheutuu kiinteistön omistajalle mahdollisimman vähän haittaa. Avonaista ojaa, ellei se ole kiinteistön rajalla, ei saa ilman omistajan suostumusta tehdä toisen erityiseen käyttöön otetulle alueelle eikä myöskään, jos se ei ole välttämätöntä, toisen salaojitetulle alueelle.

10 §

Ojitusta koskevan oikeuden pysyvyys

Asianosaisten väliseen kirjalliseen sopimuksen tai 9 §:n mukaiseen päätökseen perustuva oikeus ojan tekemiseen toisen maalle ja veden johtamiseen toisen ojaan on voimassa kiinteistöjen omistussuhteiden myöhemmistä muutoksista riippumatta.

Jos ennestään yhden kiinteistön alueella oleva oja tulee kiinteistöjaotuksen muuttumisen vuoksi kulkemaan useamman kiinteistön alueella eikä toisin ole sovittu tai määrätty, pidetään ojaa sopimuksen perusteella toisen maalle tehtynä. Tällaisesta

ojasta on voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

Ojitusta koskevassa uudessa päätöksessä voidaan tehdä tämän luvun säännöksiin perustuvia muutoksia aikaisempiin päätöksiin tai muutoin ojitusta koskeviin oikeussuhteisiin.

Kun oja on tehty toisen maalle, maan omistajalle voidaan antaa oikeus omalla kustannuksellaan muuttaa ojan asemaa ja suuntaa, jos muutos ei vähennä ojasta saatavaa hyötyä eikä aiheuta sanottavaa lisäkustannusta ojituksen hyödynsaajalle.

11 §

Korvaus edunmenetyksestä ja käyttöoikeudesta

Ojituksesta ja 9 §:n mukaisesta oikeudesta aiheutuva edunmenetyks korvataan siten kuin 13 luvussa säädetään.

Jos vettä johdetaan toisen alueella olevaan puroon, maanomistajalla on oikeus saada korvausta käyttöön otettavasta alueesta vain siltä osin kuin purolle on tehty uusi oma tai sen uomaa on huomattavasti laajennettu.

Se, joka johtaa vettä toisen ojaan taikka toisen perkaamaan puroon, on velvollinen yhteisestä ojituksesta jäljempänä säädettyjen perusteiden mukaisesti suorittamaan korvausta ojan silloisen kunnan mukaan sen tekemisestä johtuneista kustannuksista, mukaan lukien 2 momentissa tarkoitettu korvaus, siltä osin kuin hän ei ole vastaavaa osuutta niistä jo aikaisemmin suorittanut. Sama koskee osallistumista ojan tarvittavaan laajentamiseen ja vastaiseen kunnossapitoon.

Jos putkiojaa on 9 §:n mukaiseen oikeuteen perustuvan veden johtamista varten suurennettava, on tämä mahdollisine lisätöineen sen tehtävä, joka johtaa ojaan vettä.

12 §

Ojan tekemisestä tien, rautatien, kaapelin tai kaasuputken kohdalla aiheutuvat kustannukset

Jos tämän luvun mukaisen ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen tehdä uusi oja

yleisen tien, rautatien, kaapelin tai kaasuputken alitse, siirtää kaapelia tai kaasuputkea taikka suurentaa tien poikki johtavaa puroa tai ojaa, on hankkeesta vastaavalla oikeus vaatia tällaisen toimenpiteen suorittamista niin, että tien, kaapelin tai kaasuputken yläpuolella olevat maat voidaan kuivattaa tämän luvun 16 §:n 3 momentin mukaisesti määrättyyn syvyyteen.

Hankkeesta vastaavan on kustannuksellaan suoritettava 1 momentissa mainittu ojan tekeminen ja vesiuoman suurentaminen. Tienpitäjän taikka rautatien, kaapelin tai kaasuputken omistajan on kuitenkin kustannuksellaan tehtävä ja pidettävä kunnossa silta tai rumpu perustuksineen taikka siirrettävä kaapeli tai kaasuputki.

Jos 2 momentissa tarkoitetut kustannukset nousevat kohtuuttoman suuriksi ojituksesta saavutettavaan hyötyyn verrattuna, tienpitäjä taikka rautatien, kaapelin tai kaasuputken omistaja ei ole velvollinen sillan tai rummun tekemiseen taikka kaapelin tai kaasuputken siirtoon. Hänen on kuitenkin korvattava vahinko, joka aiheutuu siitä, ettei tarpeellisenä pidettävää maan kuivattamista voida suorittaa, ellei korvausta ole pakkolunastuksen yhteydessä tai muutoin jo maksettu.

Jos tämän luvun mukaisen ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen tehdä uusi oja yksityisen tien alitse tai suurentaa yksityisen tien poikki johtavaa puroa tai ojaa ja tämän vuoksi on tehtävä uusi silta tai rumpu taikka muutettava olemassa olevaa siltaa tai rumpua, tämä on hankkeesta vastaavan kustannuksella tehtävä vähintään entisen veroiseksi. Sillan tai rummun kunnossapidosta vastaa tienpitäjä.

13 §

Toisen ojan käyttäminen muuhun kuin maan kuivattamiseen

Jos asiasta ei sovita, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden johtaa vettä toisen ojaan muussakin kuin 9 §:n 1 momentin mukaisessa tarkoituksessa. Ympäristölupaan liittyvän asian yhteydessä oikeuden antaa kuitenkin

ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomainen.

Oikeus voidaan antaa tämän lain mukaiset edellytykset täyttävälle toimenpiteelle, jos toimenpiteestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa. Oikeutta ei kuitenkaan voida antaa veden johtamiseksi ojaan, joka kulkee toiselle kuuluvan erityiseen käyttöön otetun alueen kautta.

Oikeuden saaja on velvollinen suorittamaan veden johtamisesta aiheutuvat ojan suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei toimenpiteestä aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa tai haittaa. Tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta.

Jos 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu toiselle hyötyä, on tämän velvollisuudesta osallistua toimenpiteistä johtuviin kustannuksiin sekä menettelystä osallistumisesta määrättäessä vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta säädetään.

14 §

Ojitussuunnitelma

Ojitusta varten on laadittava ojitussuunnitelma, jos kysymys on 3 §:n tai 4 §:n mukaisesta ojituksesta sekä muulloinkin, jos asian laadun tai laajuuden on katsottava sitä vaativan.

Ojitussuunnitelmasta kustannusarvioineen ja kustannusten osittelun sisältävine jakoluetteloineen päätetään ojitustoimituksessa tai lupapäätöksessä ottamalla huomioon, mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään yhteisestä ojituksesta. Ojitussuunnitelmassa on tarvittaessa määrättävä hankkeen toteuttamisen ja sen vaikutusten tarkkailusta ottaen soveltuvin osin huomioon mitä 3 luvun 11 §:n 1 momentissa säädetään.

Ojitus saadaan panna toimeen päätetyn ojitussuunnitelman mukaisesti. Päätetystä ojitussuunnitelmasta voidaan ojitusta toimeenpantaessa tarvittaessa vähäisessä määrin poiketa suunnitelmaa muuttamatta, jos tämä ei merkittävässä määrin vaikuta

kustannuksiin ja ojituksesta saatavaan hyötyyn.

Ojitustoimituksessa päätetyn suunnitelman toteuttamisen määräajasta on voimassa, mitä 3 luvun 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään ympäristölupaviraston lupaan perustuvan hankkeen toteuttamisen määräajasta. Toimitukseen sovelletaan, mitä ympäristölupavirastosta sanotussa lainkohdassa säädetään.

15 §

Osallistuminen yhteiseen ojitukseen

Hyödynsaajan niin vaatiessa muut hyödynsaajat ovat velvollisia osallistumaan yhteiseen ojitukseen. Kaikilla hyödynsaajilla on oikeus osallistua yhteiseen ojitukseen ja vaatia ojituksen toteuttamista niin, että siitä ojituksen alkuperäistä tarkoitusta muuttamatta ja ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä tulee suurin mahdollinen hyöty heidänkin maalleen.

16 §

Ojitussuunnitelman laajuus yhteisessä ojituksessa

Yhteistä ojitusta varten päätetään 14 §:ssä tarkoitettu ojitussuunnitelmasta siinä laajuudessa, kuin ojituksen toimeenpanemiseksi aktiiviosakkaiden osalta on tarpeen.

Aktiiviosakkaalla ei ojitustoimituksen loppukokouksen jälkeen ole oikeutta luopua hankkeesta. Päätöstä ojitussuunnitelmasta ei saa kuitenkaan tehdä, jos kaikki aktiiviosakkaat luopuvat vaatimasta ojitusta.

Ojitussuunnitelmassa kuivatussyvyyttä määrättäessä on otettava huomioon maan laatu, kaltevuussuhteet ja kuivatustarve. Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuivatussyvyyden määrittämisestä ja kuivatusalueen jakamisesta osittelualueisiin.

17 §

Kustannusten jakaminen hyödynsaajien kesken

Ojituskustannuksina pidetään kustannuksia, jotka aiheutuvat hankkeen suunnittelemisesta, asian käsittelystä ja varojen hankkimisesta, ojitusyhteisön asioiden hoidosta siihen saakka, kun hanke on toteutettu, hankkeen toteuttamisesta sekä hankkeesta aiheutuvan edunmenetysten korvaamisesta, samoin kuin muita edellä sanottuihin rinnastettavia, hankkeesta aiheutuvia kustannuksia.

Jos jäljempänä ei muuta säädetä tai hyödynsaajat eivät muuta sovi, hyödynsaajat vastaavat yhteisestä ojituksesta saamansa hyödyn suhteessa ojituskustannuksista, jotka aiheutuvat kuivatusalueen tai osittelualueen maiden kuivattamisesta tämän luvun 16 §:n 3 momentissa tarkoitettuun syvyyteen.

Hyödynsaajat vastaavat kunnossapitokustannuksista 2 momentin mukaisesti, jolleivät erityiset syyt vaadi toisenlaista kustannusten osittelua. Jos yhteinen oja uuden ojan tekemisen tai olosuhteiden muun muutoksen vuoksi tulee jollekin hyödyttömäksi, on hänet vapautettava osallistumisesta kunnossapitokustannuksiin.

Jos kuivatusalue on jaettu osittelualueisiin ja jonkin osittelualueen asema on sellainen, ettei yhteisen ojan tekeminen siihen ole tarpeen toisen osittelualueen kuivattamista varten, on ojituskustannuksia ositeltaessa määrättävä, miltä osin ja missä suhteessa tällaisen osittelualueen hyödynsaajat vastaavat kuivatusalueen kustannuksista.

18 §

Ojituskustannusten maksun laiminlyönti

Jollei kustannusosuutta joltakin hyödynsaajalta saada, ovat muut hyödynsaajat velvolliset suorittamaan sanotun osuuden siinä keskinäisessä suhteessa, jossa he ovat velvollisia suorittamaan ojituskustannukset. Jos maksunsa laiminlyöneeltä sittemmin saadaan perityksi hänen osuutensa, on varat jaettava samoin perustein niille, jotka ovat maksun suorittaneet.

19 §

*Hyödynsaajalle määrättävien kustannusten
enimmäismäärä*

Jos ojituskustannuksia hyödynsaajien kesken jaettaessa jonkun suoritettavaksi tulisi suurempi määrä kuin hänen maansa kuivattaminen erikseen arvion mukaan maksaisi, on hänen osuutensa ojituskustannuksiin vähennettävä niin, ettei osallistuminen yhteiseen ojitukseen tule hänelle kalliimmaksi kuin hänen maansa kuivattaminen erillisenä.

Passiiviosakas on velvollinen ottamaan osaa ojituskustannuksiin enintään sitä hyötyä vastaavalla määrällä, jonka yhteinen ojitus tuottaa hänen maalleen. Passiiviosakas voidaan ojitustoimituksessa oikeuttaa maksamaan kustannusosuutensa enintään kymmenen vuoden pituisen määräajan kuluessa, mutta hän on velvollinen suorittamaan maksamatta olevalle määrälle vuosittain korkolain (633/1982) mukaista korkoa.

20 §

Ojitusyhteisö

Yhteisen ojituksen toteuttamista varten on perustettava ojitusyhteisö, kun

1) hyödynsaajia yhteisessä ojituksessa on vähintään viisi;

2) hyödynsaajia on vähintään kolme ja ojitukselle tarvitaan 2 luvun 9 §:n tai tämän luvun 3 §:n nojalla ympäristölupaviraston lupa tai sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan; tai

3) joku hyödynsaajista vaatii yhteisön perustamista, ja sitä on ojituksen toteuttamista, ojien kunnossapitoa tai muiden ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten pidettävä tarpeellisenä.

Valvontaviranomainen voi 1 momentissa säädetyin edellytyksin vaatia ojitusyhteisön perustamista, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisenä.

21 §

Ojitusyhteisön jäsenet

Ojitusyhteisön jäseniä ovat hyödynsaajat. Yhteisön kokouksen päätöksellä tulee hyväksyä jäseneksi se, joka myöhemmin haluaa johtaa vettä ojitusyhteisön toimesta tehtyyn yhteiseen ojaan, jos hänen voidaan katsoa saavan ojituksesta hyötyä. Kokouksessa on tällöin määrättävä myös hänen osuutensa ojituskustannuksista.

Jos kiinteistöjaotus muuttuu yhteisen ojituksen kuivatusalueella, on uuden kiinteistön omistaja ojitusyhteisön jäsen siltä osin kuin kiinteistön aluetta sisältyy kuivatusalueeseen.

22 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitustoimituksessa, jolleivät hyödynsaajat sen perustamisesta toisin sovi. Ojitustoimituksessa on vahvistettava yhteisön säännöt ja valittava ensimmäiset toimitsijat. Jollei ojitussuunnitelmasta ole päätetty, on myös jäsenten osuudet ojituskustannuksista ja äänivalta määrättävä toimituksessa.

Ojitusyhteisön säännöt sekä kirjallinen ilmoitus toimitsijoista on ennen hankkeen aloittamista annettava tiedoksi asianomaiselle ympäristölupavirastolle rekisteriin merkittämistä varten sekä alueelliselle ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

23 §

Päätöksenteko ojitusyhteisössä

Ojitusyhteisössä on kullakin jäsenellä sellainen äänivalta, joka vastaa ojitussuunnitelmassa hänen maksettavakseen määrätyn osuuden suhdetta ojituskustannuksiin.

Päätös hankkeen raukeamisesta voidaan tehdä kokouksessa vain, jos kokouskutsussa on ilmoitettu asian käsiteltäväksi ottamisesta ja päätöstä kannattavat kaikki läsnä olevat

aktiiviosakkaat.

24 §

Ojitusyhteisön purkautuminen

Ojitusyhteisön purkautumista koskeva asia on käsiteltävä ojitustoimituksessa, ja purkautumisesta on ilmoitettava asianomaisen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle noudattaen soveltuvin osin, mitä 12 luvun 15 §:ssä säädetään yhteisön purkautumisesta.

Ojitustoimituksessa on todettava oijen palautuneen 8 §:n 3 momentin mukaisesti luonnontilaisiksi tai annettava niiden luonnontilaiseksi palauttamisesta tarpeelliset määräykset. Ojitusyhteisö voidaan purkaa vasta sen jälkeen, kun ojitustoimituksessa määrätyt toimenpiteet on tehty.

25 §

Jäseniltä perittävät maksut

Ojitusyhteisön jäsenten on ojituksen kustannusten maksamista varten suoritettava maksuja yhteisön kokouksen päätöksen mukaisesti. Kun ojitus on pantu toimeen, on toimitsijoiden laadittava tai hankittava asianomaisen viranomaisen laatima tarkistettu laskelma kustannusten jaosta yhteisön kokouksen päätettäväksi.

Yhteisön kokous voi päättää ennakkomaksujen perimisestä jäseniltä. Määräaikaan maksamatta jääneille ennakkomaksuille on suoritettava korkolain (633/1982) mukaista viivästyskorkoa, ellei yhteisön kokous päättä alhaisemmasta korosta. Passiiviosakasta ei kuitenkaan saa velvoittaa suorittamaan ennakkomaksuja. Jos ojituksesta jäsenille aiheutuvan hyödyn jakaantumisen havaitaan tarkistetun laskelman perusteella huomattavasti poikkeavan siitä arviosta, jonka mukaan jäsenten osuus yhteisössä aikaisemmin oli määrätty, on kustannusten jakoa vastaavasti oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos ojitusyhteisön hyväksytään uusi osakas.

Edellä 21 §:n 3 momentissa tarkoitetun uuden kiinteistön omistaja on maksuvelvollinen vain, jos hänen

osakkuutensa on todettu viimeistään siinä kokouksessa, jossa asia nomaisten kustannusten jaosta päätetään, ja jos hänelle on erikseen ilmoitettu sanotusta kokouksesta. Panttioikeudesta ennen kiinteistöjaotuksen muutosta maksettavaksi tulleiden kustannusten osalta on kuitenkin voimassa, mitä 27 §:ssä säädetään.

Ojitusyhteisön jäsenten yhteisölle suoritettavat maksut saadaan periä heiltä toimitsijoiden hyväksytyn jaon pohjalta laatiman jakoluettelon perusteella. Jollei maksua joltakin jäseneltä saada, on noudatettava, mitä tämän luvun 18 §:ssä on säädetty.

26 §

Kustannusten periminen muulta kuin ojitusyhteisön jäseneltä

Jos toteutetusta ojituksesta on huomattavaa, muuta kuin tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua kiinteistön käyttöön perustuvaa hyötyä jollekin, joka ei ole ojitusyhteisön jäsen, voidaan tällaisen hyödyn saaja yhteisön vaatimuksesta velvoittaa osallistumaan ojituksen kustannuksiin. Määrättäessä kustannuksia muun kuin yhteisön jäsenen maksettavaksi noudatetaan soveltuvin osin mitä tässä luvussa säädetään kustannusten perimisestä passiiviosakkailta.

27 §

Kiinteistöpanti

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina 17 §:ään perustuvasta ojitustoimituksessa päätetyn ojitussuunnitelman tai yhteisön kokouksen päätöksen mukaisesta kustannusosuudesta, 26 §:n nojalla ojitustoimituksessa määrättävästä kustannusosuudesta sekä kunnossapitokustannusosuuksista ja muista ojitustoimituksen päättymisen jälkeen syntyvistä ojituksesta johtuvista kustannusosuuksista sekä niiden koroista niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Toimitusmiehen on viipymättä ojitustoimituksen päättymisen jälkeen

ilmoitettava ojitustoimituksessa päätetyn ojitussuunnitelman mukainen sekä 26 §:n nojalla ojitustoimituksessa määrätty kustannusosuus korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Yhteisön toimitsijoiden on viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle yhteisön kokouksen päätöksen mukainen kustannusosuus korkoineen sekä ojitussuunnitelmasta päättämisen jälkeen syntyvä ojituksesta johtuva kustannusosuus korkoineen. Yhteisön toimitsijoiden on lisäksi ilmoitettava kustannusosuuksia koskevat muutokset, jos kustannusten jakoa on tarkistettu tai oikaistu 25 §:n 2 momentin nojalla yhteisön kokouksessa taikka muutettu 12 luvun 13 §:n nojalla tehdyn moitteen johdosta.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa ojitustoimituksessa tehtyyn päätökseen haetaan muutosta, asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle myös muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antama ratkaisu, kun se on tullut lainvoimaiseksi.

28 §

Ojitustoimituksen hakeminen ja määräys toimituksen pitämiseen

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta.

Alueellisen ympäristökeskuksen on annettava määräys ojitustoimituksen pitämiseen ympäristöhallinnon palveluksessa olevalle riittävän asiantuntemuksen omaavalle virkamiehelle (*toimitusmies*) sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Toimitusmiehen on kutsuttava toimitusta suorittamaan kaksi uskottua miestä kiinteistötoimituksia varten valituista uskottuista miehistä siinä tai niissä kunnissa, joihin hankkeen vaikutus pääasiallisesti ulottuu. Alueellisen ympäristökeskuksen määräyksestä toimitusmies voi suorittaa ojitustoimituksen ilman uskottuja miehiä, jos uskottujen miesten käyttäminen asian

luonteen vuoksi on ilmeisen tarpeetonta eikä kukaan asia nosainen vaadi uskottujen miesten käyttämistä.

Samassa ojitustoimituksessa voidaan käsitellä useampia kuivatusalueita koskevia ojitusasioita, jos niiden yhdistäminen viivytystä tai muuta haittaa tuottamatta käy päinsä.

29 §

Lupa-asian saattaminen vireille ympäristölupavirastossa

Ojitustoimituksen toimitusmiehen tulee kehottaa toimitusta hakenutta hakemaan ympäristölupaviraston lupaa, jos ojitukselle tai sen yhteydessä toteutettavalle toimenpiteelle tarvitaan 2 luvun 9 §:n tai tämän luvun 3 §:n nojalla ympäristölupaviraston lupa.

Lupahakemukseen tulee liittää toimituksessa laadittu tai siellä esitetty ehdotus suunnitelmaksi siltä osin kuin asia saatetaan ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Ennen kuin edellä tarkoitettu hakemus on ympäristölupavirastossa ratkaistu, ei ojitustoimituksessa saa antaa tämän luvun 34 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

30 §

Toimituskokous

Ojitustoimituksessa on pidettävä toimituskokous.

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava alueelliselle ympäristökeskukselle, työvoima- ja elinkeinokeskukselle kalatabusviranomaisena ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon toimitamiseen kokouksessa käsiteltäväksi tai mielipiteen esittämiseen. Kokous on pidettävä ojitettavan alueen läheisyydessä ja sitä voidaan jatkaa eri paikoissa tai eri päivinä.

Toimitusmiehen tulee tehdä ojitussuunnitelmaan ennen siitä päättämistä

ne muutokset tai lisäykset, jotka tämän lain säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen. Toimituskokouksessa käsitellään lisäksi tällaisessa toimituksessa aikaisemmin päätetyn suunnitelman muuttamista sekä ojitussyhteisön perustamista ja jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteisössä koskevat asiat

31 §

Ojitussuunnitelman laatiminen ojitustoimituksessa

Jos ojitustoimituksessa on päätettävä ojitussuunnitelmasta eikä hakija ole esittänyt sitä hakemuksessaan tai toimituskokouksessa eikä hakija tai muu hyödynsaaja myöskään käytä mahdollisuutta toimittaa ojitussuunnitelma toimituskokouksessa määrättyssä kohtuullisessa ajassa, toimitusmiehen on huolehdittava ojitussuunnitelmasta laatimisesta.

32 §

Loppukokous

Ojitustoimituksessa on pidettävä toimituskokouksen lisäksi erillinen loppukokous, jos

1) toimituksessa on tarpeen päättää ojitussuunnitelmasta; ja

2) toimitusta koskevaan hakemukseen ei sisälly asianmukaista suunnitelmaa tai kysymys tämän luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ojituksesta.

Loppukokous on pidettävä kun toimitusmiesten ehdotus ojitussuunnitelmaksi on valmistunut. Muutoin on loppukokouksesta voimassa, mitä edellä toimituskokouksesta säädetään.

33 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitustoimituksen toimitus- ja loppukokouksesta on julkisesti kuulutettava vähintään neljätoista päivää ennen kokousta niissä kunnissa, joiden alueella ojituksen vaikutukset ulottuvat. Sen lisäksi on samassa

ajassa toimitettava kappale suunnitelmaa 30 §:n 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille. Kappale suunnitelmaa on myös lähetettävä asianomaiseen kuntaan yleisesti nähtävänä pidettäväksi. Toimitus- ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitusasia koskee, sekä, jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, laitoksen tai rakennelman omistajalle.

Jos ojitusasia koskee yhteisen alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, toimitus- ja loppukokouksesta on ilmoitettava osakaskunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa säädetyn tiedoksiannon asemesta voidaan 11 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa vastaavasti menetellä niin kuin sanotussa pykälässä säädetään.

34 §

Ojitustoimituksen päätös

Ojitustoimituksessa on toimituskokouksen tai loppukokouksen tultua pidetyksi annettava päätös, jonka tulee sisältää

1) ojitussuunnitelma, jota on toimituksessa käsitelty;

2) ratkaisu tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista;

3) määräykset ojituksen toimeenpanosta ja ojan kunnossapidosta;

4) arvio ojituskustannuksista; sekä

5) menojen osittelu.

Päätöksessä on myös, vaikkei korvausvaatimusta ole tehty, määrättävä vahinkojen korvaamisesta.

35 §

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei alueellinen ympäristökeskus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös, johon on liitettävä valitusosoitus, annetaan alueellisen

ympäristökeskuksen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, alueelliselle ympäristökeskukselle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

36 §

Ojituksen yhteydessä suoritettava tilusjärjestely

Toimitusmiehen on toimitettava 34 §:ssä tarkoitettu lainvoiman saanut päätös asianomaiselle maanmittaustoimistolle, jos ojituksen yhteydessä on tarpeen suorittaa sellainen tilusjärjestely, jota tarkoitetaan vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa (451/1988). Maanmittaustoimiston on annettava määräys tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi, kun päätöksessä tarkoitettu hanke on valmistunut.

37 §

Ojituslaitoksen kustannukset

Ojituslaitoksesta aiheutuvat kustannukset on määrättävä hakijan suoritettavaksi. Ojituslaitoksen kustannuksiksi katsotaan kokousten pitämisestä aiheutuneet kustannukset sekä uskotuille miehille ja avustavalle henkilöstölle suoritettavat palkkiot. Toimitusmiehen päiväraha- ja matkakustannusten korvaus suoritetaan kuitenkin valtion varoista. Jos hakija on jättänyt ojitus suunnitelman laatimisen toimitusmiehen huolehdittavaksi taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava myös siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriön

asetuksella valtion maksuperustelain (150/1992) periaatteita noudattaen tarkemmin säädetään.

Toimitusmiehen on liitettävä ojituslaitoksen päätökseen laskelma kustannuksista ja niiden korvaamisesta valtiolle.

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä alentaminen ja nostaminen

1 §

Sovelletamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan järven tai lammen keskivedenkorkeuden pysyvään muuttamiseen sitä alentamalla (*keskivedenkorkeuden alentaminen*) tai nostamalla (*keskivedenkorkeuden nostaminen*). Keskivedenkorkeuden nostamisena ei pidetä uuden vesialueen muodostamista kuten tekoaltaan tai lammikon rakentamista taikka uuden uoman tekemistä. Maan kuivattamisesta ojittamalla säädetään 5 luvussa, vesistön säännöstelystä 7 luvussa ja vesivoiman hyväksi käyttämiseen liittyvästä keskivedenkorkeuden muuttamisesta 8 luvussa.

Tämän luvun 7, 10 ja 11 §:ää sovelletaan myös rantojen pengerryksiin ja joen perkauksiin, vaikka niiden yhteydessä ei muuteta keskivedenkorkeutta.

2 §

Keskivedenkorkeuden alentamisesta tai nostamisesta saatava yksityinen hyöty

Keskivedenkorkeuden alentamisesta tai nostamisesta saatavana yksityisenä hyötynä pidetään tässä luvussa vesialueen tai rantakiinteistön käyttöarvon nousua siinä tarkoituksessa, johon sitä käytetään tai olosuhteet huomioon ottaen voidaan lähinnä käyttää.

3 §

Luvanhakija

Lupaa keskivedenkorkeuden alentamiseen tai nostamiseen voi hakea hankkeesta 2 §:ssä tarkoitettua yksityistä hyötyä saavan kiinteistön omistaja, yhteisen vesialueen osakas, osakaskunta tai hyödynsaajien tämän lain nojalla muodostama yhteisö taikka asianomainen valtion viranomainen tai kunta.

4 §

Alueen omistajien suostumus

Jos hankkeen tarkoituksena on järven tai lammen keskivedenkorkeuden alentaminen, on luvan myöntämisen edellytyksenä, että vähintään kolmea neljännestä järven pinta-alasta edustavan vesialueen omistajat tai yhteisen vesialueen osakaskunnat ovat antaneet kirjallisesti suostumuksensa alentamiseen.

Jos hankkeen tarkoituksena on järven tai lammen keskivedenkorkeuden nostaminen, on luvan myöntämisen edellytyksenä, että vähintään kolmea neljännestä veden alle jäävän maa-alueen pinta-alasta edustavien kiinteistöjen tai yhteisalueiden omistajat ovat antaneet kirjallisesti suostumuksensa nostamiseen taikka että luvanhakija pysyvän käyttöoikeuden perusteella hallitsee enemmän kuin puolta tästä alueesta.

Alueen omistajien suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos keskivedenkorkeuden alentaminen tai nostaminen on yleisen tarpeen vaatima tai tapahtuu yleiseltä kannalta tärkeää tarkoitusta varten kuten yhdyskunnan vedenhankinnan tai tulvasuojelun taikka vesistön virkistyskäyttöön perustuvan tai luonnonsuojelullisen erityisarvon vuoksi.

5 §

Käyttöoikeus toisen alueeseen

Luvan saaja saa hanketta varten tarvittavan käyttöoikeuden veden alle jäävään maa-alueeseen ympäristölupaviraston päätöksellä, jolla myönnetään lupa keskivedenkorkeuden nostamiseen. Oikeuden antamisesta toisen alueeseen on muutoin voimassa mitä 2 luvun

11 §:ssä säädetään.

6 §

Keskivedenkorkeuden alentamisen ja nostamisen erityiset edellytykset

Sen lisäksi, mitä 3 luvun 4 ja 5 §:ssä säädetään luvan myöntämisen yleisistä edellytyksistä, ei muusta kuin yleisen tarpeen vaatimasta keskivedenkorkeuden alentamista tai nostamista tarkoittavasta hankkeesta saa aiheutua:

- 1) sellaista rantakiinteistön käyttömahdollisuuksien olennaista huonontumista, josta aiheutuu kohtuutonta haittaa tai vahinkoa alueen omistajalle tai haltijalle, ellei tämä ole hankkeeseen suostunut; tai
- 2) erityisen luonnonsuojeluarvon huomattavaa alentumista.

7 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden alentamisen kustannuksiin

Jos kyse on sellaisesta keskivedenkorkeuden alentamista tarkoittavasta hankkeesta, jonka kannattajat edustavat yli puolta hankkeesta saatavan yksityisen hyödyn arvosta, on jokainen hankkeesta hyötyä saava velvollinen ottamaan osaa hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin.

Kustannuksia hyödynsaajien kesken jaettaessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä ojituksesta 5 luvun 17 ja 18 §:ssä on säädetty. Kustannusten panttioikeudesta on vastaavasti voimassa, mitä 5 luvun 27 §:ssä on säädetty.

Jos keskivedenkorkeuden alentamisesta tulee 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa yksityisen hyödyn lisäksi muuta huomattavaa etua, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta velvoittaa tällaisen edun saajan osallistumaan hankkeen kustannuksiin kohtuullisella, enintään hänelle tulevaa hyötyä vastaavalla määrällä.

8 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden nostamisen kustannuksiin

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa keskivedenkorkeuden nostamista tarkoittavasta hankkeesta yksityistä hyötyä saavan osallistumaan hankkeen kustannuksiin määrällä, joka vastaa hyödynsaajan osuutta hankkeen kokonaishyödyistä, mutta ei kuitenkaan nouse tämän saamaa yksityistä hyötyä suuremmaksi. Yksityistä hyötyä arvioitaessa on otettava sitä vähentävänä tekijänä huomioon hankkeesta hyödynsaajalle mahdollisesti aiheutuva edunmenetys.

9 §

Keskivedenkorkeuden nostamista varten perustettava yhteisö

Keskivedenkorkeuden nostamisen toteuttamista varten on perustettava yhteisö siten kuin tämän lain 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi. Ympäristölupavirasto vahvistaa yhteisön säännöt 12 luvun 5 §:n mukaisesti lupapäätöksellä.

Yhteisön jäseniksi voivat tulla kaikki hankkeesta hyötyä saavat. Jos kiinteistöjaotus muuttuu, uuden kiinteistön omistaja on yhteisön jäsen siltä osin kuin kiinteistön aluetta sisältyy hyötyalueeseen.

Yhteisön säännöt sekä kirjallinen ilmoitus toimitsijoista on ennen hankkeen aloittamista annettava niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, joiden toimialueilla keskivedenkorkeuden nostaminen toteutetaan.

10 §

Keskivedenkorkeuden alentamista varten perustettava yhteisö

Keskivedenkorkeuden alentamisen toteuttamista varten on perustettava yhteisö siten kuin tämän lain 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi.

Yhteisöstä on voimassa mitä 9 §:ssä säädetään keskivedenkorkeuden nostamista

varten perustettavasta yhteisöstä. Yhteisöön ovat kuitenkin sen jäseninä velvollisia osallistumaan kaikki hankkeesta yksityistä hyötyä saavat, jos kyse on hankkeesta, jonka kannattajat edustavat yli puolta hankkeesta saatavan yksityisen hyödyn arvosta.

11 §

Päätöksenteko keskivedenkorkeuden alentamista varten perustetussa yhteisössä

Keskivedenkorkeuden alentamista varten perustetussa yhteisössä on kullakin jäsenellä sellainen äänivalta, joka vastaa hanketta varten laaditussa suunnitelmassa hänen maksettavakseen määrätyn osuuden suhdetta koko hankkeen kustannuksiin.

Maksujen perimisestä yhteisön jäseniltä on vastaavasti noudatettava, mitä ojitusyhteisöstä 5 luvun 25 §:ssä säädetään.

7 luku

Säännöstely

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan hyödyllistä tarkoitusta kuten vesivoiman hyödyntämistä, vesiliikennettä, vedenhankintaa, vesiensuojelua, tulvasuojelua ja virkistyskäyttöä varten tapahtuvaan muutoin kuin vähäiseen veden virtaaman ja korkeuden jatkuvaan säätelyyn sekä veden jatkuvaan juoksuttamiseen vesistöistä tai sen osasta toiseen (*vesistön säännöstely*).

2 §

Säännöstelyä koskevat lupamääräykset

Säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä on sen lisäksi mitä 3 luvun 10 - 13 §:ssä säädetään määrättävä millä tavalla veden juoksutus on hoidettava.

Jos siinä vesistössä tai vesistön osassa, johon säännöstely kohdistuu, on aika isemmin toimeenpantuja hankkeita varten annettu 1

momentissa tai 3 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja määräyksiä, voidaan niitä muuttaa. Korvauksesta on vastaavasti voimassa, mitä 3 luvun 20 §:n 3 momentissa säädetään.

3 §

Säännöstelyä koskevien lupamääräysten tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta tarkistaa säännöstelyä koskevan luvan lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä muulloinkin kuin 3 luvun 20 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, jos tämä on tarpeen hankkeesta aiheutuvien vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta voi tehdä alueellinen ympäristökeskus, kalatubusviranomaisen tai kunta, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää. Ennen hakemuksen tekemistä alueellisen ympäristökeskuksen tulee riittävässä yhteistyössä luvan haltijan, hankkeesta hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvittää mahdollisuudet vähentää haitallisia vaikutuksia. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Tarkistamisen ja uusien lupamääräysten antamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti hankkeesta saatua kokonaishyötyä eikä muuttaa oleellisesti hankkeen alkuperäistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo menetänyt merkityksensä. Tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta aiheutuvat muut kuin vähäiset edunmenetykset määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvien osin 13 luvun säännöksiä.

Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ympäristölupavirasto voi,

jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvan haltijan toimittamaan ympäristölupavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvan haltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa ympäristölupavirastoon, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan.

4 §

Rakennelman käyttämisvelvoite

Sen lisäksi mitä 2 luvun 12 §:ssä säädetään oikeudesta toiselle kuuluvan rakennelman poistamiseen, muuttamiseen tai käyttämiseen, voidaan rakennelman omistaja säännöstelyluvassa velvoittaa korvausta vastaan käyttämään rakennelmaa säännöstelyn edellyttämällä tavalla, jos säännöstely pannaan toimeen käyttämällä toiselle kuuluvaa, säännöstelyyn soveltuvaa rakennelmaa. Omistajalla on oikeus vaatia rakennelman lunastamista korvauksen sijasta.

5 §

Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, luvan hakijan on tarjottava muille hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn tekemällä kuulutushakemus ympäristölupavirastolle. Velvollisuutta tehdä kuulutushakemus ei ole silloin, kun hakijana on asiaomainen valtion viranomainen.

Kuulutushakemukseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, yleisluonteinen selvitys, hyödynsaajista ja heidän saamansa hyödyn arvioidusta suuruudesta sekä hankkeen kustannusarvio. Ympäristölupaviraston on julkisella kuulutuksella kehotettava hyödynsaajia ilmoittamaan ympäristölupavirastolle osallistumisestaan hankkeeseen. Ympäristölupaviraston on kuitenkin hylättävä kuulutushakemus, jos hakemukseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Säännöstelystä merkittävää hyötyä saavan

hyödynsaajan on kirjallisesti ilmoitettava halukkuudestaan osallistua toisen vireille panemaan säännöstelyhankkeeseen ympäristölupavirastolle kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa. Ilmoituksen perusteella ympäristölupaviraston on lupahakemuksen tultua vireille osoitettava hakija ryhtymään 12 luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin säännöstely-yhteisön perustamistoimenpiteisiin, jos osallistumisen edellytykset täyttyvät.

Jos kuulutushakemus on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole määrännyt sitä varten pidennettyä aikaa.

6 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan osallistuminen säännöstelystä aiheutuviin kustannuksiin

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei ole halunnut osallistua säännöstelyyn, osallistumaan hankkeen kustannuksiin määrällä, joka kohtuudella vastaa hyödynsaajan osuutta hankkeen kaikkiaan tuottamasta hyödystä, mutta ei kuitenkaan nouse tämän saamaa hyötyä suuremmaksi.

Valtiota ei pidetä 1 momentissa tarkoitettuna hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi ole hyötyä valtion omaisuudelle tai säännöstelyhankkeelle.

Luvanhakijan on 5 §:ssä tarkoitettujen kuulutuksen antamisen jälkeen toimitettava vaatimus toisen hyödynsaajan velvoittamisesta osallistumaan kustannuksiin sekä jäljennös kuulutuksesta tälle todistettavasti

7 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan kustannusosuuden määrittäminen

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua ulkopuolisen hyödynsaajan kustannusosuutta määrättäessä on otettava huomioon:

1) säännöstelyä varten välttämättömistä töistä, laitteista ja rakennelmista aiheutuvat

kustannukset;

2) edunmenetysten korvaamisesta aiheutuvat kustannukset; sekä

3) laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta ja säännöstelyn toimeenpanosta arvion mukaan aiheutuvat vuotuiset menot kaksikymmentäkertaisina.

Ulkopuolisen hyödynsaajan osuus voidaan määrätä maksettavaksi kertasuorituksena tai enintään kahtenäkymmenenä vuotuisena samansuuruisena suorituksena.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä hankkeesta vastaavan antamaan selvityksen suorituksen käytöstä alueelliselle ympäristökeskukselle, jossa selvityksen tulee olla hakijan nähtävänä.

8 §

Säännöstely-yhteisö

Säännöstelyhanketta varten on perustettava säännöstely-yhteisö siten, kuin 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi tai, jos hyödynsaaja 5 §:n 3 momentin mukaisesti ilmoittaa osallistuvansa toisen vireille panemaan hankkeeseen. Ympäristölupavirasto vahvistaa yhteisön säännöt 12 luvun 5 §:n mukaisesti lupapäätöksellä.

Ympäristölupavirasto voi hyödynsaajan hakemuksesta määrätä säännöstelyn toimeenpanoa sekä laitteiden ja rakennelmien kunnossapitoa varten perustettavaksi säännöstely-yhteisön muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa. Tällöin ne, jotka saavat säännöstelystä merkittävää hyötyä, ovat velvollisia osallistumaan säännöstely-yhteisöön, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä jollekin myönnä siitä vapautusta.

9 §

Säännöstely-yhteisön jäsenet

Säännöstely-yhteisön jäseniä ovat luvanhakijat ja tämän luvun 5 §:n mukaisesti säännöstelyyn osallistuvaksi ilmoittautuneet sekä ne hyödynsaajat, jotka yhteisö 2 momentin nojalla myöhemmin on hyväksynyt jäseniksi. Säännöstely-yhteisössä

voi jäsenenä olla myös ojitusyhteisö tai muu vesioikeudellinen yhteisö, jos ympäristölupavirasto harkitsee tämän asianmuka iseksi.

Hyödynsaajalla on oikeus liittyä jo perustettuun säännöstely-yhteisöön, jos hänen jäseneksi pääsemiseensä on katsottava olevan perusteltua syytä.

Säännöstely-yhteisön jäsenellä on oikeus erota yhteisöstä, jos hänen saamansa hyöty on huomattavasti pienempi kuin yhteisöä perustettaessa hänelle katsottiin tulevan ja yhteisö eroamisesta huolimatta kykenee vastaamaan velvoitteistaan.

Uuden jäsenen hyväksymisestä ja jäsenen eroamisesta päättää yhteisön kokous.

10 §

Päätöksenteko säännöstely-yhteisössä

Säännöstely-yhteisön jäsenten osuus yhteisössä, oikeus käyttää äänivaltaa sekä velvollisuus osallistua säännöstelystä aiheutuviin kustannuksiin määräytyy suhteellisesti sen hyödyn mukaan, jonka säännöstely kullekin heistä tuottaa.

Säännöstelykustannuksista sekä jäsenten suoritettavista maksuista on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 5 luvun 17 ja 25 §:ssä säädetään.

8 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vesivoiman käyttöön ja vesivoimalaitoksen rakentamiseen.

Voimalaitoksen rakentamiseksi luetaan myös vesistön perkaaminen ja uuden uoman tekeminen laitosta varten samoin kuin muut vesivoiman käyttöön ottamista tarkoittavat toimenpiteet.

2 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Sen lisäksi mitä 3 luvun 4 §:ssä säädetään luvan myöntämisen yleisistä edellytyksistä, tulee hakijalla omistajana taikka käyttöoikeuden haltijana olla oikeus hankkeessa käytettävään vesivoimaan, taikka hänen tulee luvan myöntämisen yhteydessä saada oikeus jäljempänä tämän luvun 5 §:ssä tarkoitetun vesivoiman käyttämiseen.

Sen lisäksi mitä 3 luvun 6 ja 7 §:ssä säädetään hyötyjen ja menetyksen arvioimisesta otetaan vesivoiman käytöstä saatavana hyötynä huomioon vesivoimatuotannon arvo, joka on vähintään keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena. Tuotannon arvon määrittämisessä voidaan lisäksi ottaa huomioon laitoksesta saatava säätöhyöty sekä muut yksilöitävissä olevat hyödyt.

3 §

Vesivoiman käyttöoikeuden luovuttaminen

Oikeus tietyltä vesialueelta saatavan vesivoiman tai sen osan käyttämiseen (*vesivoiman käyttöoikeus*) voidaan luovuttaa toiselle määräajaksi tai pysyvästi. Luovutussopimus on, jotta sillä olisi tässä laissa tarkoitetut vaikutukset, tehtävä kirjallisesti noudattaen mitä kiinteän omaisuuden luovuttamisen muodosta on säädetty.

Pysyvästi tai määräajaksi toiselle luovutettu kiinteistöön kuuluvan vesivoiman käyttöoikeus voidaan kirjata maakaaren (540/1995) 14 luvun mukaisesti.

4 §

Voimalaitosluvan hakijan oikeus lunastaa toiselle kuuluva alue

Sen lisäksi mitä 2 luvun 10 ja 11 §:ssä säädetään oikeuden antamisesta toisen alueeseen, voidaan hakijalle samoin edellytyksin myöntää oikeus lunastaa omaksi toiselle kuuluva alue vesivoimalaitosta tai sen käyttöä varten.

5 §

Oikeus aloitteen tekemiseen yhteisen vesivoiman käyttämiseksi

Aloitteen vesivoiman käyttöön ottamista varten tarvittavan voimalaitoksen rakentamiseen voi tehdä se, jolle omistusoikeuden, vesialueen osuuden luovutuksen tai tämän luvun 3 §:ssä tarkoitetun taikka muun pysyvän käyttöoikeuden perusteella kuuluu vähintään puolet sellaisesta jonkin vesistön osan vesivoimasta, jota tarkoituksenmukaisesti voidaan käyttää samassa voimalaitoksessa. Aloitteen voivat tehdä myös sellaiset osakkaat yhdessä, joille kuuluu vähintään puolet käyttöön otettavasta vesivoimasta.

Jos vesivoiman käyttöönotosta ei voida sopia, aloitteentekijän tulee tehdä osallistumista tarkoittava tarjous siten kuin 7 §:ssä säädetään niille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joille kuuluu vähintään kymmenesosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.

Aloitteentekijälle sekä niille, jotka siihen oikeutettuina haluavat osallistua hankkeeseen, voidaan antaa lupa voimalaitoksen rakentamiseen ja sen yhteydessä pysyvä oikeus korvausta vastaan käyttää muiden sanotun vesivoiman osakkaiden osuuksia, jos luvan myöntämisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

Mitä 1 momentissa on sanottu, on voimassa siitä riippumatta, kuuluuko se alue, jolta voimalaitoksessa käyttöön otettava vesivoima saadaan, eri kyliin tai eri tiloihin taikka käsittääkö se yhden tai useampia tiloja tai niiden osia.

6 §

Osakeyhtiön perustaminen yhteisen vesivoiman käyttämiseksi

Edellä 5 §:ssä tarkoitettua yhteisen vesivoiman käyttämistä varten on muodostettava osakeyhtiö, jollei toisin sovita.

Hankkeeseen osallistuvat luovuttavat yhtiölle vesivoimaosuutensa käyttöoikeuden

osakkeita vastaan. Osakkeita on annettava kullekin osakkaalle siinä suhteessa, joka vastaa hänen vesivoimaosuutensa suhdetta yhtiöön osallistuville yhteensä kuuluvasta vesivoimasta. Samassa suhteessa on yhtiöön osallistuvan otettava osakkeita myös sitä osakepääoman osaa vastaan, joka suoritetaan rahana.

Osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi on hankkeeseen osallistuvalla oikeus pyytää käräjäoikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään.

7 §

Julkinen kuulutus voimalaitoksen rakentamisesta

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen tekemällä kuulutushakemus ympäristölupavirastolle. Kuulutushakemukseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä hankkeen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu hankkeeseen osallistuvien rahoitettavaksi. Näiden asiakirjojen tulee kuulutusajan olla asianomaisten nähtävänä ympäristölupaviraston virkahuoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen lisäksi todistettavasti toimitettava jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joille kuuluu vähintään kymmenesosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.

Ympäristölupaviraston on julkisella kuulutuksella kehoitettava osallistumaan oikeutettuja kirjallisesti ilmoittamaan ympäristölupavirastolle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrättyinä päivinä. Ympäristölupaviraston on kuitenkin

hylättävä kuulutushakemus, jos hakemukseen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

Vesivoiman osakas, joka ei määräajassa tee 2 momentin mukaista ilmoitusta, menettää oikeutensa osallistua hankkeeseen. Sama koskee ilmoituksen määräajassa tehnyttä osakasta, joka ei kuudessakymmenessä päivässä todisteellisen kehotuksen saamisesta allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai tee 6 §:n 3 momentin mukaista pyyntöä.

Hanketta koskeva lupahakemus on, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole myöntänyt pidennettyä määräaikaa, tehtävä vuoden kuluessa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite muutoin on katsottava rauenneeksi. Jollei toisin ole sovittu, on hakemus tehtävä tämän luvun 6 §:n mukaisesti perustettavan osakeyhtiön nimiin. Lupahakemuksen yhteydessä on esitettävä selvitys siitä, että osallistumistarjous on edellä sanotulla tavalla annettu tiedoksi.

9 luku

Puutavaran uitto

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan 2 luvun 4 §:ssä säädetyn yleiskäyttöoikeuden nojalla harjoitettavaan uittoon ja uiton toimittamisen kannalta tarpeellisiin toimintapaikkoihin.

2 §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *uitolla* puutavaran kuljettamista vedessä hinaamalla nipuiksi sidottuna tai kehälautoissa;

2) *uiton toimintapaikalla* uiton toimittamisen kannalta tarpeellista puutavaran pudotus-, varasto-, erottelu- tai niputuspaikkaa taikka suojasatamaa;

3) *uittajalla* sitä, joka vastaa uiton

toimittamisesta;

4) *yksityisuitolla* yhden puutavaran omistajan omaan lukuunsa harjoittamaa uittoa; ja

5) *yhteisuitolla* usean puutavaran omistajan yhteiseen lukuun harjoitettavaa uittoa.

3 §

Uiton toimintapaikkojen kokonaisuus

Uiton toimintapaikkojen muodostama tarkoituksenmukainen kokonaisuus uiton kyseisellä toiminta-alueella on otettava huomioon 3 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoitettuna hyötynä harkittaessa uiton toimintapaikkaa koskevan luvan myöntämisen edellytyksiä.

4 §

Uiton toimintapaikan käyttötarkoituksen muuttaminen

Ympäristölupavirasto voi uittajan hakemuksesta antaa oikeuden uiton toimintapaikan käyttämiseen myös puutavaran muuta vesitse tapahtuvaa kuljettamista varten. Uiton toimintapaikkaa koskevaan lupapäätökseen on tällöin lisättävä tarpeelliset määräykset tällaisesta käytöstä aiheutuvien haittojen välttämiseksi siten kuin 2 luvun 7 §:ssä säädetään.

5 §

Uittajan oikeudet

Uittajalla on oikeus:

1) siirtää valtaväylässä, yleisessä kulkuväylässä ja muuallakin vesistöissä olevia pyydyksiä sekä muita irtaimia esineitä, jos ne vaikeuttavat uittoa, helposti havaittavaan paikkaan vesistöissä tai rannalla;

2) ottaa edellä tarkoitettu esine talteen omistajalle viivytyksettä toimittamista varten; ja

3) varastoida tilapäisesti puutavaraa uiton toimittamista varten jäälle, ei kuitenkaan ilman vesialueen ja erityiseen käyttöön otetun rannan omistajan suostumusta, ellei ympäristölupavirasto ole antanut siihen

lupaa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutunut edunmenetys on korvattava siten kuin 13 luvussa säädetään.

6 §

Alueiden ja rakenteiden käyttö

Jokaisella vesistöissä uittoa harjoittavalla on oikeus käyttää:

- 1) aluetta, johon tämän lain nojalla on uittoa varten myönnetty käyttöoikeus;
- 2) alueella olevia rakenteita, jotka on määrätty uittoa varten tehtäviksi; ja
- 3) alueelle puutavaran veteen siirtämiseksi tai vedestä nostamiseksi tehtyjä laitteita.

Käyttäjän tulee sopia käytön yksityiskohdista rakenteiden ja laitteiden omistajan kanssa ja suorittaa omistajalle kohtuulliseksi katsottava, käyttöä vastaava osuus vuotuisista pääoma- ja kunnossapitokustannuksista.

7 §

Yhteisuito

Uitto on toimitettava puutavaran omistajien yhteiseen lukuun yhteisuittona. Yhteisuitton toimittaa tarkoitusta varten perustettava tai ennestään toimiva uittoyhteisö.

Ympäristölupavirasto voi kuitenkin hakemuksesta antaa luvan yksityisuitoon tietyllä alueella, jos uiton toimittaminen yksityisuittona on vesistöissä uittettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuitoja edullisempaa eikä uiton toimittaminen yksityisuittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön muulle käytölle.

Puutavaran omistajalla on aina oikeus yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa.

8 §

Uittovahinko

Uittovahingolla tarkoitetaan sellaista uiton toimittamisesta uiton toimintapaikalla tai muualla aiheutunutta vahinkoa, haittaa tai

muuta edunmenetystä, jota ei ole voitu ennakoita ja josta ei siten ole uiton toimintapaikkaa koskevassa luvassa määrätty suoritettavaksi korvausta.

Uittoyhteisön toiminta-alueella suoritetusta uitosta aiheutunut uittovahinko on uittoyhteisön korvattava. Muualla kuin uittoyhteisön toiminta-alueella suoritetusta uitosta aiheutuneen vahingon korvaa uittaja.

Uittovahingon korvaamista koskeva vaatimus on tehtävä uittajalle kirjallisesti viimeistään vahingon tapahtumista seuraavan kalenterivuoden aikana. Jolleivät asia nosaiset sovi uittovahingon korvaamisesta, käsitellään vahingon korvaamista koskeva vaatimus ympäristölupavirastossa hakemusasiavana noudattaen, mitä tämän lain 13 luvussa säädetään ennakoimattoman vahingon korvaamisesta.

9 §

Rannalle tai vesistöön jääneet uittopuut

Uittajan tulee kerätä uiton jälkeen rannalle tai vesistöön jääneet uittopuut. Jos uitosta on jäänyt puutavaraa rannalle tai vesistöön, on rannan tai vesialueen omistajalla, osakkaalla tai haltijalla oikeus ottaa se talteen. Samoin on muullakin, joka kärsii haittaa uponneesta tai uppoamistilassa olevasta vesistöön jääneestä uittopuusta, oikeus ottaa se talteen. Uittopuuta talteen ottanut on kuitenkin velvollinen kuukauden kuluessa ilmoittamaan uittajalle niiden talteen ottamisesta, jos kyse on samana kalenterivuonna uitetusta puusta.

Jos puutavaran talteen ottajalla ei 1 momentin nojalla ole ilmoitusvelvollisuutta tai uittaja ei ota puutavaraa haltuunsa kolmen kuukauden kuluessa edellä mainitun ilmoituksen lähettämisestä, saa talteen ottaja puutavaran omakseen. Jos uittaja ottaa puutavaran haltuunsa, on sen korvattava talteen ottajalle talteen ottamisesta ja ilmoittamisesta aiheutuneet kustannukset.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske puutavaraa, jota säilytetään uiton toimintapaikkaa koskevassa luvassa määrättyllä varasto-, erottelu- ja niputuspaikalla.

10 §

Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöstä

Jos uitosta on jäänyt vesistöön uponnutta tai uppoamistilassa olevaa puutavaraa tai uittotarvikkeita, joista on haittaa vesistön käyttämislle, ympäristölupavirasto voi vironomaisen tai haitasta kärsivän hakemuksesta velvoittaa uittajan tai, jollei sellaista ole, sen, joka viimeksi on toimittanut vesistössä uittoa, määrättyssä ajassa puhdistamaan vesistön uhallla, että se tehdään sanotun uittajan kustannuksella.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 1 momentin estämättä poistaa vesistöstä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Uittajan kustannuksella ympäristölupaviraston 1 momentin mukaisen päätöksen nojalla tai alueellisen ympäristökeskuksen toimesta 2 momentin nojalla nostettu puutavara jää valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

11 §

Uittoyhteisö

Uiton toimittamista varten tämän lain 12 luvun mukaisesti perustettavan yhteisön (*uittoyhteisö*) tehtävänä on toimittaa yhteisuito sen säännöissä määrättyllä toiminta-alueella, hoitaa uittoa varten saatua ja muuta yhteisölle kuuluvaa omaisuutta sekä huolehtia muistakin sille tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä.

Uittoyhteisö voi myös ottaa toimitettavakseen muitakin uittoon liittyviä tehtäviä. Niin ikään yhteisö voi käyttää uittoa varten hankittua omaisuutta ansiotarkoitukseen, sikäli kuin yhteisön varsinaiset tehtävät eivät siitä kärsi. Muuta toimintaa yhteisö ei saa harjoittaa.

12 §

Uittoyhteisön jäsenet

Uittoyhteisöön kuuluvat jäseninä ne puutavaran omistajat, joiden puutavaraa uitetaan yhteisuitossa. Puutavaran omistajat nimeävät edustajansa uittoyhteisöön.

Lisäksi metsänomistajilla on oikeus yhteiseen edustajaan uittoyhdistyksessä. Niiden metsäkeskusten, joiden alueelta puutavaraa uittoyhteisön toimesta uitetaan, tulee yhteisön pyynnöstä nimetä ehdokas metsänomistajien edustajaksi.

Metsäkeskusten tekemien ilmoitusten perusteella ympäristölupavirasto antaa määräyksen metsänomistajien edustajaksi sille nimetyistä ehdokkaista, jonka se katsoo parhaiten edustavan alueen metsänomistajia.

Metsänomistajia uittoyhteisössä edustavalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään siltä, joka on nimennyt hänet ehdokkaaksi. Jos 2 momentissa tarkoitettulla alueella toimii useita metsäkeskuksia, ja ehdokas on jonkin niistä nimeämä, on muiden metsäkeskusten osallistuttava korvaukseen siinä suhteessa, missä metsäalue, jolta tulevaa puutavaraa yhteisön toimesta uitetaan, jakaantuu näiden toiminta-alueiden kesken. Jos korvauksesta tai osallistumisesta siihen syntyy erimielisyyttä, on ympäristölupaviraston ratkaistava asia.

13 §

Uittoyhteisön säännöt

Sen lisäksi mitä tämän lain 12 luvun 5 §:ssä säädetään, on uittoyhteisön säännöissä mainittava:

- 1) yhteisön toiminta-alue;
- 2) miten uittopäällikkö otetaan toimeensa; sekä
- 3) milloin ja miten puutavaran omistajien on ilmoitettava uitettava puutavara.

14 §

Uittoyhteisön kokous

Kunkin vuoden uittoa koskevien asioiden käsittelyyn uittoyhteisön kokouksessa saavat osallistua vain ne uittoyhteisön jäsenet, jotka

sanottuna vuonna ovat ilmoittaneet puutavaraa uittoon tai joiden omistamaa puutavaraa uittoyhteisö on uittanut, sekä lisäksi metsänomistajien edustaja.

Uittoyhteisön kokouksessa, perustavaa kokousta lukuun ottamatta, on metsänomistajien edustajan äänimäärä viidennes äänestykseen osallistuvien jäsenten yhteisestä äänimäärästä.

15 §

Uittoyhteisön hallitus ja uittopäällikkö

Uittoyhteisöllä tulee olla hallitus, johon kuuluvat yhteisön kokouksessa valitut jäsenet sekä näiden lisäksi metsänomistajien edustaja. Metsänomistajien edustajan määräämisestä tehtävänsä, toimikaudesta sekä palkkiosta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 12 §:ssä säädetään.

Uittoyhteisöllä tulee lisäksi olla uittopäällikkö. Hallituksesta ja uittopäälliköstä on voimassa, mitä tämän lain 12 luvun 8 §:ssä säädetään hallituksesta ja toimitsijoista.

16 §

Kiinteän omaisuuden luovuttaminen

Uittoyhteisölle tämän lain mukaisesti kuuluvaa tai hankittua kiinteää omaisuutta yhteisö saa luovuttaa tai velasta kiinnittää vain, jos ympäristölupavirasto hakemuksesta on antanut siihen luvan eikä omaisuuden säilyminen uittoyhteisön hallinnassa ole uiton jatkuvan toimittamisen kannalta välttämätöntä. Edellä mainittua omaisuutta siihen kuuluvine laitteineen ja rakennelmineen ei saa ulosmitata muusta kuin kysymyksessä olevaan kiinteistöön kiinnitetyistä saatavasta.

17 §

Rahastot

Uittoyhteisöllä voi olla sen muista varoista erillään pidettäviä, vahvistettujen sääntöjen mukaan hoidettavia rahastoja omaisuuden hankinta- ja kunnossapitokustannusten

tasoittamista, eläkkeen suorittamista, toimihenkilöiden ja työntekijöiden muuta huoltoa, uiton jälkihoitotoimenpiteitä ja uppopuiden poistoa sekä sellaisia vero-, korvaus- ja muita maksusuorituksia varten, jotka erääntyvät uittovuoden jälkeen.

Uittoyhteisön on haettava rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhteisön kokouksen päätökselle ympäristölupaviraston vahvistus. Ympäristölupavirasto voi tehdä rahaston sääntöihin yhteisön jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun rahaston varoja saadaan ulosmitata vain sellaisesta velasta, jonka suorittamiseen rahaston varat sääntöjen mukaan on tarkoitettu käytettäväksi.

18 §

Uittoyhteisön jäseniltä perittävät maksut

Uittoyhteisö kattaa yhteisuiton toimittamisesta aiheutuvat vuotuiset kustannukset jäseniltä perittävillä maksuilla. Maksujen tulee olla tasapuoliset, kohtuulliset ja suhteessa kunkin jäsenen käyttämien yhteisön palveluiden määrään.

19 §

Uittoyhteisön selvitysmiehet

Kun viisi vuotta on kulunut yhteisuiton lakkaamisesta vesistöissä tai sen osassa, ympäristölupaviraston on uittoyhteisön toimivan tai viimeksi toimineen hallituksen tai alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta määrättävä uittoyhteisön hallitus taikka yksi tai useampia selvitysmiehiä hallituksen sijasta ja sille kuuluvien valtuuksien hoitamaan yhteisön asioita sekä tarvittaessa huolehtimaan yhteisön lakkauttamista varten suoritettavista selvitystoimista. Uittoyhteisön kokoukselle kuuluvaa päätösvaltaa käyttävät tällöin, jos kyse on tietyn vuoden uittoa koskevasta asiasta, yhteisön sanotun vuoden jäsenet sekä muussa tapauksessa uittoyhteisön hallitus tai selvitysmiehet.

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisön hallituksen tai selvitysmiesten tulee muuttaa rahaksi kaikki sellainen uittoyhteisölle kuuluva irtain ja kiinteä omaisuus, jonka säilyttämistä vesistöalueella jatkuvan uiton toimittamisen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi. Ympäristölupavirasto määrää uittoyhteisön hallituksen tai selvitysmiesten hakemuksesta, mikä kiinteä omaisuus on muutettava rahaksi. Muu kiinteä omaisuus siirretään valtiolle ympäristölupaviraston päätöksellä.

Kun yhteisön vielä suorittamatta olevat velvoitteet on ensin täytetty, on myynnistä saadut varat käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella.

Varat voidaan siirtää uittoyhteisön hallituksen, selvitysmiesten tai alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ympäristölupaviraston päätöksellä asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle, jos alueellinen ympäristökeskus ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja velvoitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirryttyä alueelliselle ympäristökeskukselle 3 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Kun uitto vesistössä tai sen osassa on lakannut eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, alueellinen ympäristökeskus voi hakea ympäristölupavirastolta uiton toimintapaikkoja koskevien voimassa olevien lupien kumoamista.

Alueellinen ympäristökeskus voi myös ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoja varten tehtyjen laitteiden tai rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä sekä omassa tehtyjen perkausten palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteiden toteuttamisesta

aiheutuu tämän lain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on asia käsiteltävä ympäristölupavirastossa 1 momentissa tarkoitettujen lupien kumoamisen yhteydessä tai eri hakemuksesta.

10 Luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan yleisiin kulkuväyliin ja muihin vesiliikennealueisiin. Yleisiä kulkuväyliä ovat julkiset paikalliset väylät ja yleiset paikalliset väylät. Muut kulkuväylät ovat yksityisiä.

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittämisestä sekä väylän rakentamisesta ja kunnossapidosta on soveltuvin osin voimassa mitä vesitaloushankkeesta ja hankkeeseen myönnettävästä luvasta säädetään, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

2 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittäminen

Ympäristölupavirasto voi merenkulkulaituksen hakemuksesta päätöksellään määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikalliseksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Yleisenä vesiliikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä.

Julkisen kulkuväylän tai yleisen paikallisen väylän voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaviälä.

3 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määräämisen edellytykset

Yleiseksi kulkuväyläksi määrättävän vesistön osan on täytettävä vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle kohtuudella voidaan asettaa. Ympäristölupaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle tai muista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän rakentamiseksi. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä.

Ympäristölupavirasto määrää, milloin yleinen paikallisväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkululaitos.

4 §

Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttaminen

Yleistä kulkuväylää koskevaa lainvoimasta päätöstä voidaan merenkululaitoksen hakemuksesta muuttaa tai väylä lakkauttaa noudattaen soveltuvin osin kulkuväyläksi määräämistä koskevia säännöksiä. Jos väylän ylläpitäjä vastustaa muuttamista tai lakkauttamista tarkoittavaa vaatimusta, on edellytyksenä lisäksi, että väylästä tai sen käyttämisestä aiheutuu vahingollinen seuraus, jota vesialuetta väyläksi määrättäessä ei ole edellytetty, tai että olosuhteet ovat myöhemmin olennaisesti muuttuneet.

Merenkululaitos voi väliaikaisesti

muuttaa julkista kulkuväylää, jos se on tarpeen meriturvallisuuden ylläpitämiseksi tai muusta tärkeästä syystä.

5 §

Turvalaitteiden asettaminen

Yleisen kulkuväylän ylläpitäjä saa asettaa toisen vesialueelle reuna- ja tutkamerkkejä, kelluvia turvalaitteita kuten poijuja ja viittoja sekä muita näihin verrattavia, vaikutuksiltaan vähäisiä laitteita. Samoin ylläpitäjä saa kiinnittää vesistöön tai sen rannalla merenkulun turvalaitteiden apulaitteita, kuten viittasijoittajia, pultteja, seipäitä ja muita vähäisiä laitteita. Tässä momentissa tarkoitettut laitteet on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu alueen omistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle mainittavaa haittaa.

Ympäristölupavirasto voi antaa yleisen kulkuväylän ylläpitäjälle luvan muun kuin 1 momentissa tarkoitettujen merenkulun turvalaitteiden asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle sekä turvalaitteiden näkymistä haittaavien esteiden poistamiseen, jos asettamisesta ei ole sovittu alueen omistajan kanssa. Erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta.

Merenkululaitoksella on noudattaen soveltuvin osin, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, kulkuväylän ulkopuolella oikeus sellaista turvalaitteiden sijoittamiseen, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta vastaavasta syystä.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

6 §

Oikeuden saaminen toisen vesialueeseen eräissä tapauksissa

Sen lisäksi mitä 2 luvun 11 ja 12 §:ssä säädetään oikeuden antamisesta toisen alueeseen ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää kulkuväylään

liittyvää yleistä lastaus- tai ankkuroimispaikkaa tai yleistä satamaa varten oikeuden vesialueen käyttöön saamiseen tai omaksi lunastamiseen.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää kulkuväylään liittyvää yksityistä lastaus- tai ankkuroimispaikkaa varten käyttöoikeuden toiselle kuuluvaan vesialueeseen. Rannan omistajan hakemuksesta ympäristölupavirasto voi myöntää myös yksityistä satamaa varten käyttöoikeuden toiselle kuuluvaan vesialueeseen, jos kysymys on tärkeäksi katsottavasta liikenteestä. Tässä momentissa tarkoitettu käyttöoikeus voidaan myöntää samoin edellytyksin kuin lupa vesitaloushankkeelle 3 luvun 4 §:n mukaan voidaan antaa.

7 §

Eräät puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tehtäviä varten tarpeelliset oikeudet

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on oikeus virkatehtäviensä varten asettaa pysyvästi toisen alueelle 5 §:ssä tarkoitettuja turvalaitteita noudattaen soveltuvin osin, mitä sanotussa pykälässä säädetään yleisen kulkuväylän ylläpitäjän oikeudesta. Sama on soveltuvin osin voimassa alusten tilapäistä ankkurointia tai kiinnittämistä varten tarvittavista pulteista ja niihin rinnastettavista laitteista. Jos tällainen laite on vähäinen, siitä on voimassa, mitä 5 §:n 1 momentissa säädetään turvalaitteen apulaitteesta, jollei kysymys ole erityiseen käyttöön otetusta alueesta. Turvalaitteista on voimassa mitä 5 §:n 4 momentissa säädetään.

Puolustusministeriölle tai rajavartiolaitokselle voidaan myöntää sen tehtävien suorittamiseksi tarpeellinen käyttö- tai lunastusoikeus lastaus- tai ankkuroimispaikkaa taikka satamaa varten muissakin kuin 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Hakijan on annettava ympäristölupavirastolle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

8 §

Edunmenetysten korvaaminen

Edunmenetyksestä, joka aiheutuu edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla suoritetuista toimenpiteistä toisen maa- tai vesialueella taikka oikeudesta saada käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa aluetta, on suoritettava korvaus.

Väylän ylläpitäjä on velvollinen korjaamaan tai korvaamaan vesialueen väyläksi määräämisestä tai väylän tavanomaisesta käytöstä aiheutuvan vahingon, jonka sietämistä ei ole pidettävä kohtuullisena. Ennalta arvioitavien vahinkojen korjaamisesta tai korvaamisesta on määrättävä väyläksi määräämistä koskevassa päätöksessä.

Ympäristölupavirasto voi myös määrätä, että annettuja korjaus- tai korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa edunmenetystä ei aiheudu, ympäristölupavirasto voi määrätä hakijan saattamaan määräjassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian.

Ympäristölupaviraston määräys ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta väylän ylläpitäjältä korvausta sen mukaan kuin 13 luvun 5 §:ssä säädetään.

9 §

Kulkuväylän käytön maksullisuus

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä korvausta. Oikeuden rakentamiskustannusten korvaamiseksi tarkoitetun maksun perimiseen väylän käyttäjiltä voi hakemuksesta myöntää ympäristölupavirasto yksityisen kulkuväylän ylläpitäjälle ja liikenne- ja viestintäministeriö yleisen paikallisväylän ylläpitäjälle, jos rakentamiskustannukset ovat huomattavan suuret. Päätöksessä, jolla sanottu oikeus myönnetään, on määrättävä maksun suuruus ja perusteet sekä aika, joksi oikeus on annettu.

Edellä 1 momentissa olevan säännöksen

estämättä on yksityiseen kulkuväylään kuuluvan sulku- tai muun laitteen omistajalla oikeus ottaa kohtuullinen maksu laitteen käyttämiseen kuuluvista palveluksista. Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi kuitenkin hakea ympäristölupavirastolta maksun suuruuden ja perusteiden vahvistamista.

Maksun perimisestä yleisten kanavien ja satamien käyttämisestä sekä väylämaksulaissa (708/2002) tarkoitetuista väylämaksuista on 1 momentin estämättä voimassa, mitä niistä erikseen on säädetty.

10 §

Valtion lunastusvelvollisuus

Muutettaessa yksityinen kulkuväylä tai yleinen paikallisväylä julkiseksi kulkuväyläksi valtio lunastaa väylään kuuluvat laitteet niiden silloisesta arvosta, jos ne ovat julkisen kulkuväylän käytölle tarpeellisia. Valtion on suoritettava väylän ylläpitäjälle korvaus vain siltä osin kuin rakentamiseen tai korvausta väylän rakentamiseen tai parantamiseen käyttämistään kustannuksista 9 §:n mukaisia maksuja perimällä.

11 §

Kunnossapitovelvollisuus

Se, jolla väyläksi määräämistä koskevan päätöksen perusteella on oikeus kulkuväylän rakentamiseen tai parantamiseen, on velvollinen pitämään väylä ja siihen tehdyt laitteet kunnossa noudattaen soveltuvin osin mitä 2 luvun 10 §:ssä yleisestä kunnossapitovelvollisuudesta säädetään.

11 luku

Hakemusmenettely

1 §

Soveltamisala

Hakemusasioden käsittelyyn ympäristölupavirastossa ja soveltuvin osin

kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa sovelletaan hallintolain (434/2003) lisäksi tämän luvun säännöksiä.

2 §

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille ympäristölupavirastossa tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa kirjallisella hakemuksella.

3 §

Lupahakemuksen sisältö

Lupahakemuksessa on esitettävä asian ratkaisemisen kannalta riittävä selvitys hankkeen tarkoituksesta, hankkeen vaikutuksista yleisiin etuihin ja yksityisiin etuihin sekä ympäristöön, samoin kuin suunnitelma hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Lupahakemuksessa on lisäksi esitettävä arvio hankkeen tuottamista hyödyistä ja edunmenetyksistä kunkin tilan, vesialueen omistajan ja haitankärsijän osalta. Selvitys voidaan laatia erilliseksi suunnitelma-asiakirjaksi.

Jos hakemus koskee luvan myöntämistä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettulle hankkeelle, on hakemusasikirjoihin liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei tätä selvitystä ole esitettävä uudestaan. Hakemukseen on tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

4 §

Hakemuksen laatijan pätevyys

Hakemuksen laatijalla on oltava hankkeen laatu, laajuus ja vaikutukset huomioon ottaen riittävä asiantuntemus hakemuksen laatimiseksi.

Hakemukseen liitettävistä tiedoista ja

suunnitelman laatijalta edellyttävästä asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

5 §

Hakemuksen täydentäminen

Jos hakemus on puutteellinen tai asian ratkaiseminen edellyttää erityistä selvitystä, hakijalle on varattava tilaisuus täydentää hakemusta viranomaisen asettamassa määräajassa uhalla, että asia voidaan jättää sikseen.

Jos asian ratkaisemisella on merkitystä yleisen edun kannalta tai painavat syyt sitä edellyttävät, voidaan hakija velvoittaa täydentämään hakemusta tai hankkimaan hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys uhalla, että se hankitaan hakijan kustannuksella.

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä sekä asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta.

Ympäristölupaviraston on lisäksi pyydettävä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä sekä hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Määrättäessä korvausta kiinteän omaisuuden tai siihen kuuluvan osan luovuttamisesta tai kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta, on luovutettavan omaisuuden tai käyttöoikeuden arvosta tarvittaessa pyydettävä maanmittaustoimiston lausunto, jos luovutettavan omaisuuden tai käyttöoikeuden arvo ei ole vähäinen.

Viranomaisen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

7 §

Muistutukset ja mielipiteet

Ympäristölupaviraston on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

Muille kuin asianosaisille on ennen asian ratkaisua varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

8 §

Hakijan selitys

Hakijalle ja muille asianosaiselle on tarpeen mukaan varattava tilaisuus selityksen antamiseen hakemuksesta tehdyistä lausunnoista, muistutuksista, mielipiteistä ja vaatimuksista. Selityksen johdosta voidaan asianosaiselle varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla toimialallaan sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, jos hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua kunnan alueelle.

10 §

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettava kuulutuksella, joka julkaistaan ympäristölupaviraston ilmoitustaululla ja asianomaisten kuntien ilmoitustaululla. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia ja vaatimuksia tehtäessä on noudatettava sekä asetuksella tarkemmin säädetävät seikat.

Kuulutus on pidettävä nähtävänä 30 päivän ajan ympäristölupaviraston määräämästä päivästä, jollei ympäristölupavirasto asian laadun perusteella ole määrännyt pitempää,

enintään 45 päivän määräaika. Tiedoksianto varten kappale hakemusta ja sen liitteitä on toimitettava asianomaiseen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

11 §

Tiedon antaminen erikseen

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voidaan antaa hakemuksesta tieto yhteisalueain 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla siten kuin siitä erikseen säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, noudatetaan sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisalueain 26 §:ssä säädetään.

Merkitykseltään vähäisissä hakemusasioissa ja hakemusasioissa, joissa 10 §:n tai tämän pykälän 1 momentin mukainen tiedoksianto ei asian laadun vuoksi ole tarpeen, tieto hakemuksesta voidaan antaa muulla tavoin. Jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ei tarvita.

12 §

Lupahakemusten yhteiskäsittely

Jos hanke sisältää sekä tämän lain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä, käsitellään lupa-asiat yhdessä siten kuin tässä pykälässä ja ympäristönsuojelulain 39 §:ssä säädetään.

Tämän lain mukainen lupahakemus ja samaa toimintaa tarkoittava ympäristönsuojelulain mukainen vesien pilaantumista koskeva hakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä

pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanke edellyttää ympäristölupaa lisäksi ainoastaan 4 luvun mukaista lupaa veden ottamiseen eikä veden ottamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloude llista yhteyttä.

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee hankkeen edellyttävän 1 momentin mukaan myös ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristölupaa, ympäristölupaviraston on määrättävä hakija tekemään kohtuullisessa ajassa ympäristölupahakemus uhalla että lupahakemus muuten jätetään tutkimatta.

13 §

Yhdessä käsitteleminen

Jos kaksi tai useampi hakemus läheisesti liittyy toisiinsa, ympäristölupavirasto voi määrätä ne käsiteltäväksi yhdessä, jos sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely kohtuuttomasti viivytä asian käsittelyä tai aiheuta muuta haittaa.

14 §

Tarkastus

Ympäristölupavirasto, sen puheenjohtaja, jäsen tai virkamies voi suorittaa asiassa hallintolain 39 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen. Tarkastuskertomus on liitettävä asiakirjoihin.

15 §

Suullinen todistelu

Ympäristölupavirasto voi hallintolain 38 §:n mukaisen katselmuksen yhteydessä tai muutoin tarpeen mukaan kuulla todistajaa valan tai vakuutuksen nojalla ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla.

Suullisessa todistelussa on asianosaiselle, jota kuuleminen koskee, varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista.

16 §

Erityisen selvityksen hankkiminen

Tiedoksiantamisen tapahduttua ympäristölupavirasto voi määrätä hankittavaksi asian ratkaisemisen kannalta tärkeää selvitystä, jota ei muuten voida vaikeudetta saada.

Selvityksen hankkii ympäristöhallinnon palveluksessa oleva riittävän asiantunteva henkilö, joka määrätään ympäristölupavirastoista annetun lain (87/2000) 3 §:n 3 momentissa tarkoitetuksi ympäristölupaviraston ylimääräiseksi esittelijäksi. Selvitystä hankittaessa asianosaisille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Selvitys laaditaan lausunnoksi. Lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava viimeistään 60 päivän kuluessa siitä, kun ympäristölupavirasto on ilmoittanut menettelyn aloittamisesta.

17 §

Hakemuksen peruuttaminen

Hakija voi peruuttaa hakemuksensa ilmoittamalla siitä kirjallisesti ympäristölupavirastolle ennen päätöksen antamista.

18 §

Päätösharkinta

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tutkittava asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset sekä lupa-asiassa luvan myöntämisen edellytykset.

Lupa-asiassa lupa myönnetään, jos hanke täyttää tässä laissa ja nojalla annetuissa asetuksissa säädetty edellytykset luvan myöntämiselle.

19 §

Hakemuksen ratkaiseminen osittain

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä antaa hakemusasiassa päätöksen yksittäisestä asiakysymyksestä ennen asian ratkaisemista

muilta osin. Korvauksen osalta on tällöin noudatettava 13 luvun säännöksiä.

Jos hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi asian ratkaisemista kohtuuttomasti ja edellytykset hankkeen toteuttamiselle ilmeisesti ovat olemassa, voidaan asia ratkaista muilta kuin hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten korvaamista koskevalta osalta. Omaisuuden omaksi lunastamisesta tai käyttöoikeuden antamisesta korvaus on kuitenkin määrättävä luvan myöntämisen yhteydessä.

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä määrätä hakemuksen mukaisesta toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin. Ympäristölupaviraston on asiaa ratkaistessaan velvoitettava hankkeesta vastaava hankkimaan asian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys ja panemaan määrääjässä vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi. Päätös korvauskysymyksen siirtämisestä ratkaistavaksi erikseen ei estä vahingonkäräjää hakemasta korvausta 13 luvun 5 §:n 1 momentin mukaisesti.

Antaessaan myöhemmin päätöksen korvauksista tai muutoin asiasta siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, ympäristölupavirasto voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi. Jos 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai -maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, ympäristölupavirasto voi kuitenkin samalla ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 3 luvun 13 §:n mukaiseksi sen estämättä mitä määräysten tarkistamisesta muutoin on voimassa.

20 §

Valtioneuvoston poikkeusluvan käsittely

Jos lupa voidaan myöntää tämän lain mukaan muutoin, mutta hakemus olisi

hylättävä 3 luvun 5 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, ympäristölupaviraston on luvassa määrättävä, että luvan mukaisiin toimiin hankkeen toteuttamiseksi ei saada ryhtyä ennen kuin valtioneuvosto on myöntänyt poikkeusluvan 3 luvun 5 §:n 2 momentin nojalla.

Valtioneuvoston poikkeuslupaa koskeva hakemus voidaan tehdä sen jälkeen kun lupapäätös on lainvoimainen. Tämän luvun 19 §:n 3 momentin mukaisesti myöhemmin ratkaistavaksi siirretty korvauskysymys ei estä poikkeuslupahakemuksen tekemistä. Jos muutoksenhakutoimioistuin päättää vastoin ympäristölupaviraston päätöstä, että asiassa olisi tullut soveltaa 3 luvun 5 §:n 1 momenttia, sen tulee palauttaa lupa-asia kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi.

Poikkeuslupahakemuksessa on esitettävät syyt, joiden vuoksi hanke on yleisen edun vuoksi tärkeä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään poikkeuslupahakemuksessa esitettävistä seikoista sekä hakemukseen liitettävistä selvityksistä. Poikkeuslupahakemusta koskevan asian esittelee valtioneuvostossa oikeusministeriö. Poikkeuslupahakemuksen käsittelyssä valtioneuvostossa noudatetaan soveltuvin osin lupahakemuksen käsittelyä koskevia tämän lain säännöksiä. Valtioneuvoston päätöksestä on tiedotettava ja se on annettava tiedoksi vastaavasti kuin lupapäätös. Valtioneuvoston päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ympäristölupaviraston päätöksen mukaisiin toimiin hankkeen toteuttamiseksi voidaan ryhtyä sen jälkeen kun valtioneuvoston päätös on lainvoimainen. Jos poikkeuslupaa ei myönnetä, lupapäätös sekä haittoja ja edunmenetyksiä koskevat korvausasiat raukeavat sen jälkeen kun poikkeuslupaa koskeva asia on lainvoimainen. Rauenneen luvan haltijan on pantava vireille omistusoikeuden omaksi lunastamisen peruuttamiseksi lunastustoimitus siten kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään. Samoin on meneteltävä kiinteään omaisuuteen perustuvan käyttöoikeuden luovuttamisesta suoritettun korvauksen

takaisin maksamiseksi, jos tästä ei erikseen sovita. Haittoja ja edunmenetyksiä koskevat korvaukset on palautettava rauenneen luvan haltijalle. Ympäristölupaviraston on tehtävä muut tarvittavat ilmoitukset luvan raukeamisesta.

21 §

Vakuuden asettaminen

Muu hakija kuin valtio, kunta tai kuntayhtymä tämän luvun 19 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan haltijana on velvoitettava asettamaan hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Vakuuden asettamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 15 §:ssä säädetään.

Vakuus asetetaan lääninhallitukselle, jonka tulee valvoa korvauksensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa.

22 §

Päätöksen sisältö

Päätöksessä on annettava hanketta koskevat tarpeelliset 3 luvun 10 - 13 §:n mukaiset määräykset sekä muut määräykset siitä, miten hanke on toteutettava.

Päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin päätökseen. Päätöksessä on vastattava lausunnoissa ja muistutuksissa tehtyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Jos hankkeesta aiheutuu korvattavaa edunmenetystä ~~tai haittaa~~, on päätöksessä määrättävä korvauksista siten kuin tämän lain 13 luvussa säädetään.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, ympäristölupaviraston päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi, miten vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukainen vesienhoito-suunnitelma on otettu huomioon.

23 §

Päätöksen antaminen ja tiedottaminen

Hakemusasiassa päätös annetaan ympäristölupaviraston ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa (*julkipano*) mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon.

Päätös on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Ympäristölupaviraston on ilmoitettava päätöksen nähtäväksi asettamisesta näissä kunnissa julkisella kuulutuksella. Kuulutuksessa on mainittava, milloin valitusaika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 7 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille sekä muistutuksen tehneille.

Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

24 §

Edunvalvontakustannusten korvaaminen

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan ympäristölupavirastossa.

Asianosaisella on oikeus saada korvaus kuluistaan jos hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu hankkeesta korvattavaa edunmenetystä, tai jos kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä.

Jos vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, ympäristölupavirasto voi määrätä vahingon aiheuttajan suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta asian selvittämisestä aiheutuneista kuluista. Jos asianosaiselle on myönnetty oikeusapua oikeusapulain (257/2002) nojalla, ympäristölupaviraston on korvausasian ratkaisemisen yhteydessä vahvistettava avustajan palkkion suuruus ja

oikeusavun saajan omavastuuosuus sekä velvoitettava hänet suorittamaan omavastuuosuus avustajalleen siten kuin mainitussa laissa tarkemmin säädetään.

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

1 §

Vesioikeudellinen yhteisö

Tässä luvussa tarkoitettu vesioikeudellinen yhteisö voidaan perustaa seuraavien vesitaloushankkeiden yhteistä toteuttamista varten:

- 1) 5 luvun mukainen ojitus;
- 2) 6 luvun mukainen keskivedenkorkeuden pysyvä alentaminen tai nostaminen;
- 3) 7 luvun mukainen vesistön säännöstely;
- 4) 9 luvun mukainen puutavaran uitto; ja
- 5) tämän lain mukaisia toimenpiteitä edellyttävä vesistön kunnostaminen tai muuta vastaavaa tarkoitusta varten toteutettava hanke.

Tiettyä hanketta varten perustettuun vesioikeudelliseen yhteisöön sovelletaan lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään.

Vesioikeudellinen yhteisö kantaa ja vastaa yhteisesti toteutettavaa hanketta koskevissa asioissa ja voi saada nimiinsä oikeuksia sekä tehdä sitoumuksia tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä hoitamiseksi. Hankkeissa, joiden toteuttamista varten yhteisö on perustettu, tämän lain mukainen lupa tai oikeus annetaan sille.

2 §

Jäsenet

Vesioikeudellisen yhteisön jäseniä ovat 1 §:n mukaisesti yhteisesti toteutettavasta hankkeesta hyötyä saavien kiinteistöjen omistajat, hankkeeseen liittyvien rakenteiden käyttäjät ja muut hyödynsaajat. Yhteisön jäseniä ovat lisäksi muut tahot siten kuin asianomaisissa luvuissa säädetään. Aloitteen vesioikeudellisen yhteisön perustamiseksi voi tehdä kuka tahansa yhteisön

mahdollisista jäsenistä, ellei asianomaisessa luvussa toisin säädetä.

3 §

Perustava kokous

Vesioikeudellisen yhteisön perustamista varten on aloitteentekijän kutsuttava kaikki tiedossa olevat hyödynsaajat ja muut mahdolliset jäsenet kokoukseen, jota uutta kutsua lähettämättä voidaan jatkaa kokouksen päättämänä ajankohtana. Perustavassa kokouksessa on yhteisölle hyväksyttävä säännöt ja valittava sille yksi tai useampia toimitsijoita tai hallitus. Äänestys perustavassa kokouksessa tapahtuu pääluvun mukaan.

Perustavan kokouksen kokouskutsu annetaan kuuluttamalla kokouksesta yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leväivässä sanomalehdessä sekä ilmoittamalla kirjallisesti kaikille tiedossa oleville jäsenille. Kutsu on asianmukaisesti toimitettu, kun edellä tarkoitetut kirjeet on postitettu ja ilmoitus julkaistu vähintään 14 päivää ennen kokousta.

4 §

Säännöt

Yhteisön säännöissä on mainittava:

- 1) yhteisön nimi ja kotipaikkana oleva kunta;
- 2) yhteisön tarkoitus;
- 3) yhteisön jäsenten äänimäärän laskemisen perusteet yhteisön kokouksessa;
- 4) montako toimitsijaa tai hallituksen jäsentä vuosittain pidettävässä varsinaisessa kokouksessa valitaan, mahdollisten varajäsenten lukumäärä, miten hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan sekä heidän toimikautensa ja palkkionsa määrääminen;
- 5) toimivallan antaminen nimetyissä asioissa yhdelle tai useammalle toimitsijalle tai hallituksen jäsenelle;
- 6) toimitsijoiden tai hallituksen koollekutsuminen ja päätöksentekomenettely heidän kokouksissaan;
- 7) yhteisön nimen kirjoittaminen;

8) yhteisön tilikausi sekä minkä ajan kuluessa tilinpäätös vahvistetaan sekä miten tilit tarkastetaan;

9) milloin yhteisön varsinainen kokous pidetään;

10) milloin ja miten kutsu varsinaisiin ja ylimääräisiin kokouksiin ja muut tiedonannot toimitetaan jäsenille;

11) jäseniltä perittävien kustannusten jaon perusteet; ja

12) toiminnan rahoituksen järjestäminen.

5 §

Sääntöjen vahvistaminen ja rekisteröinti

Vesioikeudellisen yhteisön on haettava säännöilleen ympäristölupaviraston vahvistus. Ympäristölupaviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa jäsenelle. Jo ennen vahvistamista on yhteisön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti.

Ympäristölupaviraston vahvistamia sääntöjä on noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

Myös sääntöjä muutettaessa on meneteltävä 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Ympäristölupavirastossa pidetään rekisteriä, johon tulee merkitä viraston toimialueella toimivat yhteisöt ja tieto yhteisön sääntöjen vahvistamisesta tai muuttamisesta.

6 §

Yhteisön kokous

Vesioikeudellisen yhteisön päätösvaltaa käyttää yhteisön kokous. Yhteisön kokouksen päätökset tehdään sääntöjen mukaisella yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

Vesioikeudellisen yhteisön varsinainen kokous on pidettävä säännöissä määrättyä aikana. Jos sitä ei ole kutsuttu koolle, on jokaisella jäsenellä oikeus vaatia kokouksen pitämistä.

Yhteisön ylimääräinen kokous on pidettävä, jos jäsenet, joiden yhteenlaskettu äänimäärä on vähintään kymmenesosa koko

äänimäärästä, sitä ilmoittamaansa asiaa varten kirjallisesti vaativat.

7 §

Yhteisön kokouksessa päätettävät asiat

Yhteisön kokouksessa on päätettävä:

- 1) kiinteistön hankkimisesta, luovuttamisesta tai kiinnittämisestä taikka yhteisön toiminnan kannalta huomattavan muun omaisuuden luovuttamisesta;
- 2) jäsenten suoritettavaksi tarkoitettujen maksujen määräämisestä;
- 3) toimitsijan, hallituksen tai sen jäsenen taikka tilintarkastajan valitsemisesta tai erottamisesta;
- 4) tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä;
- 5) yhteisön sääntöjen muuttamisesta; ja
- 6) yhteisön purkamisesta.

Säännöissä voidaan määrätä, että hallitus tai toimitsijat voivat päättää yhteisön omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta ja kiinnittämisestä.

8 §

Hallitus ja toimitsijat

Yhteisöllä tulee olla joko hallitus taikka yksi tai useampi toimitsija. Hallituksella on lisäksi oltava puheenjohtaja.

Yhteisön hallituksen ja toimitsijoiden tulee huolellisesti ja ottaen yhteisön jäsenten edut tasapuolisesti huomioon hoitaa yhteisön hallintoa lain ja vahvistettujen sääntöjen sekä yhteisön kokouksen ohjeiden mukaisesti.

Hallitus ja toimitsijat käyttävät yhteisön puhevaltaa tuomioistuimessa sekä edustavat muutoinkin yhteisöä. Haasteen tai muun ilmoituksen katsotaan tulleen yhteisön tietoon, kun se on laillisessa järjestyksessä annettu tiedoksi jollekin yhteisön hallituksen jäsenistä tai toimitsijoista.

Jos yhteisön toiminta on lakannut, voi sen jäsen tai valvontaviranomainen kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

9 §

Hallituksen jäsen

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä.

Yhteisön kokous voi vapauttaa hallituksen jäsenen toimestaan, vaikkei hänen toimikautensa ole päättynyt.

10 §

Hallituksen päätösvaltaisuus

Jollei yhteisön säännöissä ole toisin määrätty, hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenten koko lukumäärästä.

Hallituksen päätökseksi tulee, jollei päätöstä sääntöjen mukaan ole tehtävä määräenemmistön tai yksimielisesti, se mielipide, jota pääluvun mukainen enemmistö on kannattanut tai, äänten mennessä tasan, puheenjohtajan kannattama mielipide, sekä vaaleissa arpa.

11 §

Kirjanpito

Jos yhteisö ei ole kirjanpitolain (1336/1997) mukaan kirjanpitovelvollinen ja jos jäsenet eivät yksimielisesti toisin päättä, yhteisön tuloja ja menoja koskevat asiakirjat, tositteet ja liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt, siten järjestettynä, että tositteiden ja kirjausten välinen yhteys voidaan vaikeuksitta todeta.

Yhteisössä, joka harjoittaa sellaista liiketäi ammattitoimintaa, jonka perusteella yhteisö on kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, on voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään.

Jäsenellä on oikeus tutustua yhteisön kirjanpitoon ja muuhun yhteisön toimintaan liittyviin asiakirjoihin. Jäsenellä on oikeus käyttää avustajaa sekä oikeus saada jäljennöksiä kirjanpidosta ja muista asiakirjoista. Tällöin yhteisöllä on oikeus saada jäseneltä korvaus yhteisölle

aiheutuneista asiakirjojen jäljentämis- ja lähettämiskuluista.

12 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Yhteisön hallituksen jäsen, toimitsija ja tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut yhteisölle. Sama koskee tätä lakia tai yhteisön sääntöjä rikkomalla yhteisön jäsenelle aiheutettua vahinkoa.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvuissa säädetään.

Yhteisölle aiheutetun vahingon korvaamista on vaadittava kanteella käräjäoikeudessa.

13 §

Päätöksen moitteenvaraisuus

Jäsenellä, joka katsoo, ettei yhteisön kokouksen tai hallituksen päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä hakemuksella, joka on pantava vireille ympäristölupavirastossa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 14 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, jäsenellä on kuitenkin oikeus panna hakemus vireille 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

Jos yhteisön kokouksen tai hallituksen päätöstä on moitittu, ympäristölupavirasto voi ennen asian lopullista ratkaisemista erityisestä syystä antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

14 §

Oikaisuvaatimus

Sen estämättä, mitä 13 §:ssä säädetään, jäsen, jonka oikeutta yhteisön kokouksen tai

hallituksen päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava ympäristölupavirastolle, vaatia yhteisön kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai yhteisön sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan.

Oikaisuvaatimus on esitettävä 21 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Yhteisön hallituksen tai toimitsijan on 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä kutsuttava yhteisön kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai päätettävä samassa ajassa, ettei oikaisuvaatimusta saateta yhteisön kokouksen käsiteltäväksi. Hallituksella tai toimitsijalla on myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista tekemäänsä päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jollei oikaisua suoriteta, oikaisun pyytäjää voi moittia päätöstä hakemuksella, joka on pantava vireille ympäristölupavirastossa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

15 §

Yhteisön purkautuminen

Yhteisö ei saa keskeyttää tämän lain mukaisesti aloittamaansa hanketta ilman ympäristölupaviraston lupaa. Hankkeen keskeyttämiselle annettavasta luvasta on vastaavasti voimassa mitä siitä 3 luvun 18 §:ssä säädetään. Yhteisön hallituksen tai toimitsijoiden on huolehdittava purkautumisesta johtuvista selvitystoimista, jollei yhteisö ole valinnut tehtävään yhtä tai useampaa muuta selvitysmiestä. Purkautumisesta päättäneen yhteisön taloudellista toimintaa saadaan jatkaa vain siinä määrin kuin tarkoituksenmukainen selvittely sitä vaatii.

Yhteisö on katsottava purkautuneeksi, kun sen velat on maksettu ja ympäristölupaviraston määräämät veloitteet suoritettu. Jos kaikki yhteisön velkojat eivät ole yhteisön tiedossa, yhteisön on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos yhteisön varat ovat velkoja suuremmat ja yhteisön jäsenten välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava jäsenten kesken äänimäärän mukaan.

Hallituksen tai toimitsijan taikka, jolle näitä ole, jonkun jäsenistä on ilmoitettava yhteisön purkautumisesta ympäristölupavirastolle 45 päivän kuluessa siitä, kun yhteisön velat 2 momentin mukaisesti on maksettu ja muut velvoitteet suoritettu.

13 luku

Korvaukset

1 §

Korvausvelvollisuus

Tämän lain tai siihen perustuvan luvan nojalla suoritetusta tai suoritettavasta toimenpiteestä aiheutuva edunmenetys on korvattava siten kuin tässä luvussa säädetään, jos edunmenetys aiheutuu:

- 1) luvan mukaisesta vesitaloushankkeesta;
- 2) oikeudesta käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa omaisuutta;
- 3) toimenpiteestä joka 3 luvun 2 §:n mukaan on luvanvarainen, mutta johon lupaa ei ole haettu sen vuoksi, ettei siitä ole voitu otaksua aiheutuvan sanotussa lainkohdassa tarkoitettuja seurauksia;
- 4) edellä 2 luvun 5 ja 6 §:ssä, 5 luvun 11 §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 8 §:ssä ja 18 luvun 5 §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä sekä 9 luvun 18 §:ssä tarkoitettusta uittovahingosta;
- 5) vesistöissä kulkemisesta; ja
- 6) tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesta toimenpiteestä.

Edunmenetys, joka aiheutuu vesijohdon, viemärin tai muun sellaisen johdon, ojan taikka vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan tässä laissa tarkoitettun laitteen tai rakennelman virheellisestä toiminnasta, joka ei aiheudu poikkeuksellisesta ulkopuolisesta syystä, on korvattava siten kuin 1 momentissa säädetään. Korvauksesta vastaavat omistaja ja haltija yhteisvastuullisesti vaikka edunmenetys ei ole aiheutunut tuottamuksesta. Muu kuin omaisuutta välittömästi kohdannut edunmenetys korvataan kuitenkin vain, jos se on aiheutettu

tahallisesti tai tuottamuksellisesti.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu edunmenetys on aluksen omistajan korvattava ottaen huomioon mitä laivaisännän vastuun rajoittamisesta ja meripanttioikeudesta erikseen säädetään, vaikka edunmenetys ei ole aiheutunut tuottamuksesta. Valtaväylään tai yleiseen kulkuväylään laittomasti pannulle esineelle aiheutunutta edunmenetystä ei korvata. Sama koskee väylässä olevaa pyydystä, ellei edunmenetystä ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä varomattomuudella.

2 §

Sovellettavat säännökset

Korvauksia määrättäessä ja suoritettaessa noudatetaan tämän luvun säännöksiä, jollei 2 - 4 momentissa toisin säädetä.

Tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesta toimenpiteestä seuranneen edunmenetyksen korvaamiseen sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/1974). Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) tarkoitettun ympäristövahingon korvaamiseen sovelletaan kuitenkin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia.

Tässä laissa tarkoitettusta toimenpiteestä aiheutuvan henkilövahingon korvaamiseen sovelletaan vahingonkorvauslakia. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettusta vesien pilaantumisesta aiheutuvan henkilövahingon korvaamiseen sovelletaan kuitenkin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia.

Jos 1 §:n 2 momentissa tarkoitettusta epäkuuntoon joutumisesta aiheutuu ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua ympäristövahinkoa, sovelletaan sen korvaamiseen ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Omistajasta ja haltijasta on tällöin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettun toiminnan harjoittajasta sanotussa laissa säädetään.

3 §

Korvausasioita käsittelevät viranomaiset

Ympäristölupavirasto käsittelee muut kuin 2 - 3 momentissa tarkoitetut edunmenetyksen korvaamista koskevat asiat.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee sen myöntämään lupaan tai oikeuteen liittyvät korvausasiat sekä ojitukseen liittyvät korvausasiat, jotka eivät kuulu ojitustoimitukseen.

Käräjäoikeus käsittelee henkilövahingon korvaamista koskevat asiat, 2 §:n 4 momentissa tarkoitetut asiat, jollei se ympäristönsuojelulain 72 §:n mukaan kuulu ympäristölupaviraston käsiteltäväksi sekä, jollei 4 §:stä tai 14 luvun 4 §:stä muuta johdu, luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista koskevat asiat.

4 §

Hakemusasiaan liittyvät korvaukset

Myöntäessään tämän lain mukaisen luvan tai oikeuden on lupaviranomaisen, jollei 11 luvun 19 §:stä muuta johdu, viran puolesta määrättävä hankkeesta aiheutuvat edunmenetykset korvattavaksi.

Ympäristölupavirasto voi lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen edunmenetyksen korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos ympäristölupavirasto ei käsittele vaatimusta lupa-asian yhteydessä, se käsitellään erillisenä asiana. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

5 §

Erilliset korvausasiat

Korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella ympäristölupavirastossa tai, jos kysymys on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen

myöntämästä luvasta, mainitussa viranomaisessa.

Edunmenetyksestä, jota tarkoitetaan 1 §:n 2 momentissa, on korvausta vaadittava lupa-asian yhteydessä tai ellei tämä ole mahdollista, haettava erikseen.

Korvausta on vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa, jos edunmenetyks aiheutuu tässä laissa tarkoitettua toimenpiteestä, johon ei tarvita lupaa tai jos kysymys on 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua edunmenetyksestä, joka ei ole käräjäoikeuden käsiteltävä asia.

Ojituksesta aiheutuvan 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun edunmenetyksen korvaamista on vaadittava hakemuksella kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

6 §

Korvattava edunmenetyks

Jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty, on 1 §:ssä tarkoitettuna edunmenetyksenä korvattava:

1) edunmenetyks, joka aiheutuu tämän lain nojalla myönnetystä käyttöoikeudesta tai oikeudesta lunastaa omaksi kiinteää tai irtainta omaisuutta;

2) kiinteän tai irtaimen omaisuuden tai sen osan muusta kuin 1 kohdassa mainitusta syystä aiheutuva menettäminen, vahingoittuminen tai huononeminen, omaisuuden käytön estyminen tai vaikeutuminen, sen tuoton vähentyminen, edellä mainituista seikoista aiheutuvan arvon aleneminen sekä omistusoikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen mukaan lukien omaisuuden siirtämisestä ja toisenlaiseksi muuttamisesta koituvat kustannukset;

3) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua edunmenetyksestä johtuva, samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöarvon väheneminen tai arvon alentuminen tai rakennuksen tai muun omaisuuden siirtämisestä tai uudelleen rakentamisesta koituvat kustannukset;

4) rasite- tai nautintaoikeuden, vesivoiman käyttöoikeuden, kalastusoikeuden sekä niihin verrattavan muun erityisen oikeuden

menettäminen, sen käyttämisen estyminen tai vaikeutuminen samoin kuin sellaiseen oikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen, vuokraan perustuvan oikeuden osalta kuitenkin vain siltä osin, kuin vuokralaisella ei ole oikeutta tämän luvun 19 §:ssä säädettyyn vuokramaksun alennukseen;

5) rakennuksen tai muun rakennelman, laitteen tai kaluston käyminen osittain tai kokonaan hyödyttömäksi edellä 4 kohdassa tarkoitettujen edunmenetyksen takia;

6) muuhun kuin omistusoikeuteen tai 4 kohdassa tarkoitettuun erityiseen oikeuteen perustuvan, edun käyttäjälle tarpeellisen veden saannin tai vesialueen tai sen rannan muun tärkeän käyttämismahdollisuuden estyminen tai huomattava vaikeutuminen;

7) porotalouden tai ammattimaisen kalastuksen estyminen tai vaikeutuminen muissakin kuin edellä tarkoitetuissa tapauksissa; ja

8) liikkeen harjoittamisen keskeytyminen toimenpiteen kohteeksi joutuneella kiinteistöllä sekä sellaiselta kiinteistöltä muuttamisesta koituvat kustannukset.

Jos 1 momentin nojalla korvattava edunmenetykseen aiheutuu melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä, hajusta tai niitä vastaavasta häiriöstä, sovelletaan, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 12 §:ssä säädetään.

Alueen omistajalla ei ole oikeutta saada korvausta alueelta otettavasta vedestä. Korvattavana edunmenetyksenä pidetään kuitenkin veden ottamisesta omistajalle tai muun erityisen oikeuden nojalla pohjavettä käyttävälle aiheutuvaa veden saannin huonontumista, jos se ei ole vähäinen. Käyttöoikeudesta suoritettavaa korvausta määrättäessä on otettava huomioon myös pohjaveden ottomahdollisuuden perustuvan lisäarvo.

7 §

Yleiskäytön estyminen tai vaikeutuminen

Edellä 6 §:n nojalla korvattavaksi edunmenetykseksi ei katsota tässä laissa säädettyyn yleiskäyttöön perustuvan vesistöissä kulkemisen ja uiton estymistä tai

vaikeutumista ellei 6 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohdista muuta johdu.

8 §

Korvauksen määrä

Edunmenetyksestä, jota tarkoitetaan tämän luvun 6 §:n 1 – 5 kohdassa, on, ellei tämän pykälän 4 momentista tai 9 §:stä muuta johdu, suoritettava täysi korvaus. Suoritettaessa korvausta kiinteän omaisuuden tai siihen kuuluvan osan luovuttamisesta tai kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta on, ellei tässä laissa toisin säädetä, korvausta määrättäessä sovellettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään.

Jos korvaukseen oikeutetun omaisuudelle välittömästi koituu edunmenetyksen aiheuttaneesta toimenpiteestä hyötyä eikä hän sen perusteella ole velvollinen osallistumaan hankkeen kustannuksiin on hänen saamansa hyöty kohtuuden mukaan sovitellen otettava huomioon korvausta määrättäessä.

Vahingosta, josta säädetään tämän luvun 6 §:n 6 – 8 kohdassa, on korvaus määrättävä olosuhteiden mukaan ottamalla huomioon myös korvaukseen oikeutetulle hankkeesta välittömästi koituva hyöty, jos hänen ei ole osallistuttava hankkeen kustannuksiin.

Myönnettäessä tämän lain nojalla oikeus lunastaa, ottaa pysyvään käyttöön tai muuttaa vesialueeksi toiselle kuuluva maa-alue, on maapohjaan sekä sillä oleviin rakennuksiin, rakennelmiin ja laitteisiin kohdistuva edunmenetyksen korvattava puolitoistakertaisena. Myös vesivoiman menetys on korvattava puolitoistakertaisena. Ojaa, vesijohtoa tai otta- tai viemäriä varten tarvittavan alueen käyttö- tai lunastusoikeudesta aiheutuva edunmenetyksen korvataan kuitenkin siten kuin 1 - 2 momentissa säädetään.

9 §

Lunastusvelvollisuus

Saatettaessa tähän lakiin perustuvalla

toimenpiteellä toiselle kuuluva maa-alue pysyvästi veden alle tai aiheuttaessa muutoin välittömästi huomattavaa pysyvää haittaa toisen kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen käyttämiselle voidaan omistajan vaatimuksesta kysymyksessä oleva kiinteistö, yhteisalue tai niiden osa määrätä lunastettavaksi. Jos osa tällaisesta alueesta lunastetaan omistajalta tai hän menettää mahdollisuuden sen käyttämiseen ja jäljelle jäävän osan käyttämiselle aiheutuu tästä huomattavaa pysyvää haittaa, on koko alue omistajan vaatiessa määrättävä lunastettavaksi.

Lunastettavaksi voidaan määrätä myös sellainen hyödyttömäksi käyvä kiinteä tai irtain omaisuus, josta sen omistajalla on oikeus vaatia korvausta 6 §:n 1 momentin 3 tai 5 kohdan perusteella, jos omistaja vaatii omaisuutta lunastettavaksi eikä ole kohtuullista, että hänen on tyydyttävä korvaukseen edunmenetyksestä.

Tämän pykälän nojalla suoritettava korvaus on puolitoistakertainen sellaisen alueen osalta, jota 8 §:n 4 momentissa tarkoitetaan.

10 §

Korvauksesta sopiminen

Asianosaiset saavat sopia korvauksen suorittamisesta ja määrästä sekä muistakin korvausta koskevista seikoista. Jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on kiinnitettyinä, tai omaisuutta, johon on vahvistettu yritysikiinnitys, on sopimukseen saatava tällä isen oikeuden haltijan suostumus.

11 §

Edunmenetyksen ehkäiseminen tai vähentäminen erityisin toimenpitein

Korvausvelvollinen on, jos tätä on pidettävä kohtuullisena, määrättävä korvauksen sijasta omalla kustannuksellaan tekemään tämän lain mukaan korvattavan edunmenetyksen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi tarpeelliset toimenpiteet, joiden kustannukset eivät suhteettomasti ylitä edunmenetyksestä maksettavan korvauksen

määrää.

12 §

Vedensaannin turvaaminen

Jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, ympäristölupaviraston on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvausten sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Korvaukseen oikeutettu vastaa 1 momentin nojalla tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jollei ympäristölupavirasto olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää.

Jos 1 momentissa tarkoitettu edunmenetyks aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, ympäristölupavirasto voi korvauksen sijasta antaa korvaukseen oikeutetulle oikeuden saada ottamosta enintään hänen aiempaa kulutusta vastaavan määrän vettä. Edellytyksenä on, että oikeus voidaan antaa kohtuuttomitta kustannuksitta ja ottamon käyttötarkoitusta vaarantamatta. Oikeus on voimassa niin kauan kuin ottamoa käytetään. Oikeudenhaltija on velvollinen maksamaan saamastaan vedestä sitä vastaavan osuuden ottamon käyttökustannuksista. Korvausvelvollinen vastaa tarvittavan vesijohdon tekemisestä ja kunnossapidosta

Jos tässä pykälässä tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, ympäristölupavirasto voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

13 §

Korvauksen maksaminen

Samalla kun annetaan korvausvelvollisuudesta ratkaisu, on määrättävä, milloin ja miten korvaus on suoritettava.

Vahvistettu korvaus on määrättävä

maksettavaksi yhdellä kertaa, jolleivät erityiset syyt vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, jos korvauksen saaja sitä vaatii, määrätä asetettavaksi ympäristölupaviraston hyväksymä vakuus.

Eräpäivän jälkeiseltä ajalta on viran puolesta määrättävä maksettavaksi korkoa sen mukaan kuin korkolaissa säädetään viivästyskorosta.

Korvaus tämän luvun 4 §:n 1 momentissa ja 5 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta edunmenetyksestä on määrättävä maksettavaksi kolmenkymmenen päivän kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Päätöksessä on määrättävä maksettavaksi vuotuista korkoa kuusi prosenttia eräpäivään saakka siitä hetkestä, jolloin korvausvaatimus esitettiin tai sitä koskevan korvauskysymyksen käsittely muutoin tuli vireille. Määräajoin maksettavan korvauksen osalta tätä momenttia sovelletaan kuitenkin vain niihin maksueriin, jotka kohdistuvat korvauspäätöstä edeltävään aikaan.

14 §

Korvausvelvollisuuden aiheuttavan toimenpiteen aloittaminen

Lupapäätöksessä on määrättävä, milloin saadaan ryhtyä päätökseen perustuviin toimenpiteisiin, joista on suoritettava korvausta.

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi ympäristölupaviraston määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sosti tai 3 luvun 15 §:stä tai 11 luvun 19 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös sai lainvoiman.

Jos 2 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan ryhtyä ennen korvauksen määräämistä, maksamista tai tallettamista tai jos siihen jo on ryhdytty 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla

tavalla, on korvaukselle siitä lukien, kun toimenpiteeseen on ryhdytty, määrättävä suoritettavaksi vuotuista korkoa kuusi prosenttia eräpäivään saakka. Korvaus 11 luvun 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu. Määräajoin maksettavan korvauksen osalta tätä momenttia sovelletaan kuitenkin vain niihin maksueriin, jotka kohdistuvat korvauspäätöstä edeltävään aikaan

15 §

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista hakemuksella ympäristölupavirastossa.

Ympäristölupavirasto tai muutoksenhakuviranomainen voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

16 §

Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, tulee ympäristölupaviraston samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

Korvausta ei tule määrätä tallettavaksi, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen tai jos korvattavan edun

vähäisyyden vuoksi tai muusta tällaisesta syystä edunmenetyksen ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

Jos kiinteälle omaisuudelle, joka on kiinnitetty, aiheutuu edunmenetystä sellaisesta tässä laissa tarkoitettua toimenpiteestä, joka tulee samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteistön tai luonteeltaan itsenäisen hankkeen hyväksi, on lupaa toimenpiteeseen myönnettäessä vahvistettava edunmenetystä vastaava korvaus ja määrättävä se tallettavaksi niin kuin 1 ja 2 momentissa säädetään

17 §

Yhteisvastuu ja takautumisoikeus

Jos useat yhteisesti ovat ryhtyneet sella iseen tässä laissa tarkoitettuun hankkeeseen, jonka toimeenpanemisen johdosta korvausta on suoritettava, ovat he yhteisvastuullisesti velvollisia korvauksen suorittamiseen.

18 §

Oikeus korvaukseen omaisuuteen kuuluvana etuna

Kiinteälle omaisuudelle tai kiinnityskelpoiselle laitokselle aiheutuvasta edunmenetyksestä määrääjain maksettavaksi määrätty korvaus kuuluu kysymyksessä olevaan omaisuuteen etuna, jota ei siitä voida erottaa.

19 §

Vuokramaksun alentaminen

Jos joku hallitsee aluetta vuokraoikeuden nojalla ja vuokralainen tässä laissa tarkoitettua toimenpiteen vuoksi menettää alueen osan hallinnan tai käyttömahdollisuuden, hänellä on oikeus näin kärsimäänsä menetystä vastaavilta osin saada vuokramaksua alennetuksi. Vuokramaksun alentamista koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa.

20 §

Korvausvelvollisuuden poistaminen

Jos luvan saajan on 14 §:n 2 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista, ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa hankkeesta, jota ei ole aloitettu, ympäristölupavirasto voi luvan haltijan hakemuksesta todeta luvan rauenneeksi ja poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden.

21 §

Korvaussäännösten soveltaminen ojitukseen

Ojitusta koskevissa asioissa on soveltuvin kohdin noudatettava tämän luvun 1 §:n 2 momentin, 4, 5, 10, 11 ja 13 - 19 §:n säännöksiä. Luvanvaraiseen ojitukseen sovelletaan kuitenkin myös muita tämän luvun säännöksiä.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää tarkemmin tämän lain noudattamisen valvontaan ja sen järjestämiseen liittyvistä menettelyistä.

2 §

Toimet rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi ja toiminta rikosasiassa

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ottaen huomioon asian laatu:

- 1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;
- 2) pantava vireille ympäristölupavirastossa 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia; tai

3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai sen määräämä virkamies tai viranhaltija voi väliaikaisesti keskeyttää sopivaksi katsomallaan tavalla 2 luvun 14 §:ssä tarkoitetun ilmeisen lainvastaisen toimenpiteen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on keskeyttämisen jälkeen viivytyksettä tehtävä ympäristölupavirastolle 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva hakemus, jollei tämä ole tarpeetonta.

3 §

Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus valvontaa varten toimia lueellaan:

1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;

2) kulkea toisen alueella;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;

4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan; ja

5) tarkkailla toiminnan vaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus, johon ei liity julkisen vallan käyttöä, on myös muulla viranomaisen määräämällä henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä ei saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa, ellei toimenpiteiden suorittaminen ole välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden, turvallisuuden tai ympäristön suojelemiseksi.

4 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Ympäristölupavirasto voi viranomaisen tai asianosaisen hakemuksesta kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai

toistamasta säännöksen vastaista menettelyä taikka määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa tai oikaisemaan sen mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty. Kielto tai määräys voidaan antaa myös kiinteistön uudelle omistajalle tai haltijalle, vaikka tämä ei itse olisi vastuussa lainvastaisen tilan syntymisestä. Valvontaviranomainen voidaan oikeuttaa suorittamaan tarvittava toimenpide.

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kielto tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa siten kuin hallintolaissa säädetään. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun hallintopakkoasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään hakemusasian käsittelystä. Päätös annetaan todisteellisena tiedoksiantona siten kuin hallintolaissa säädetään. Asian käsittelystä asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisessa hallintopakkoasiassa noudatetaan soveltuvin osin hallintolainkäyttölain säännöksiä.

5 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Ympäristölupaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 4 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

6 §

Toimenpiteet haitan tai vaaran poistamiseksi

Jos 2 luvun 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennelman kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin

vastaavaa voida hankaluudetta saada selville, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asian käsittelystä on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 11 luvussa säädetään.

Jos lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, valvontaviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Valvontaviranomaisen on 2 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen viivytyksettä tehtävä ympäristölupavirastolle 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva hakemus, jollei tämä ole tarpeeton. Asia on käsiteltävä ympäristölupavirastossa kiireellisenä.

7 §

Teettämiskustannukset

Teettämisoikeuden 4 §:n nojalla saaneelle viranomaiselle koituneiden kustannusten maksamisesta ja perimisestä on voimassa, mitä uhkasakkolain 17 §:ssä säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, sanottua pykälää sovelletaan kuitenkin kuten asiassa, jossa teettämisestä on päättänyt kunnan viranomainen.

Tämän luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa voi ympäristölupavirasto valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin on voitu saada selville.

8 §

Toimenpiteet valmistusilmoituksen johdosta

Alueellisen ympäristökeskuksen on

tiedotettava saamastaan valmistusilmoituksesta kuuluttamalla siitä julkisella kuulutuksella asianomaisten kuntien ilmoitustaululla, jos kysymys ei ole vähäisestä asiasta. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Valvontaviranomainen voi ilmoituksen johdosta suorittaa hallintolain 39 §:n mukaisen tarkastuksen tai ryhtyä muihin 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko hanke toteutettu lupamääräysten mukaisesti.

9 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 4 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna ympäristölupavirastossa kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat vaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

Muutoksenhaku

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätöksen ja ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Lupapäätöstä koskeva valituskirjelmä liitteineen on toimitettava päätöksen tehneelle viranomaiselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen haetaan valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Alueellisen ympäristökeskuksen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa ja 3 luvun 14 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen voidaan hakea kirjallisesti oikaisua ympäristölupavirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen julkipäivästä. Oikaisuvaatimuksen perusteella tehtyyn ympäristölupaviraston päätökseen haetaan muutosta siten kuin 1 momentissa säädetään.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) alueellinen ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen; ja
- 5) muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen.

3 §

Kuuleminen valituksen johdosta

Päätöksen antaneen viranomaisen on

tiedotettava päätöksestä kuuluttamalla vähintään 14 päivän ajan ilmoitustaulullaan ja asian-omaisten kuntien ilmoitustauluilla. Valitus-asiakirjat on pidettävä nähtävillä asian-omaisissa kunnissa kuulutusajan. Viran-omaisen on lisäksi varattava luvanhakijalle, niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä yleistä etua valvoville viran-omaisille tilaisuus vastineen antamiseen valitukseen, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Tieto valituksesta vastineen antamista varten annetaan siten kuin hallintolaissa säädetään. Viranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

Päätöksen tehneen viranomaisen on toimitettava valitusasiakirjat, vastineet, muut päätösasiakirjat sekä tarvittaessa lausuntonsa Vaasan hallinto-oikeudelle viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään 30 päivän kuluessa vastineen jättämiseksi varatun määräajan päättymisestä.

Ympäristölupavirastoa tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaista on kuultava valituksesta vain, jos muutoksenhakutuomioistuin pitää sitä tarpeellisena.

Muutoksenhaun koskiessa ojitustoimituksessa annettua päätöstä Vaasan hallinto-oikeuden on tilattava toimituksessa kertyneet asiakirjat valitusasian käsittelyä varten. Vaasan hallinto-oikeuden on, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta, annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille viranomaisille, joita valitus koskee.

4 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Ojitustoimitusta koskevaan valitusasiaan ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä.

Tämän lain mukaista valitusasiaa koskeva

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava hankkeen sijaintikunnan ja sella isen kunnan ilmoitustaululla, jonka alueelle hankkeen vaikutukset ulottuvat

Vaasan hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille säädetään asetuksella.

5 §

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehty valitus

Asianosaisten kuulemisesta ja asiakirjojen nähtävänäpidosta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituksen johdosta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 §:ssä säädetään.

Korkeimman hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille säädetään asetuksella.

6 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Muutoksenhakuun ei sovelleta hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta, jollei tästä laista muuta johdu.

Vaasan hallinto-oikeus voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, hakijan pyynnöstä päätöksessä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta kokonaan tai osaksi aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten

korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen la itosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. Tarvittaessa Vaasan hallinto-oikeus voi määrätä täytäntöönpanon lupapäätöstä suppeammaksi tai määrätä täytäntöönpanon ajankohdasta.

Korkein hallinto-oikeus voi määrätä, että 1 momentin nojalla annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kieltoa tai määräystä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Vaasan hallinto-oikeus voi antaa vastaavan määräyksen ympäristölupaviraston päätöksestä valitettaessa sekä määrätä, että annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

16 luku

Rangaistussäännökset

1 §

Ympäristörikokset ja yleisvaaralliset rikokset

Rangaistus vastoin tätä lakia tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1 – 4 §:ssä.

Rangaistus vedentulva aikaansaamalla tehdystä tuhotyöstä, törkeästä tuhotyöstä, yleisvaaran tuottamuksesta tai törkeästä yleisvaaran tuottamuksesta säädetään rikoslain 34 luvun 1, 3, 7 ja 8 §:ssä.

2 §

Vesilain luparikkomuksesta

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) ryhtyy toimiin ilman tämän lain mukaista ympäristölupaviraston lupaa tai 2 luvun 9 §:n 2 momentista tarkoitettua poikkeuslupaa;
- 2) toteuttaa hankkeen luvan vastaisesti tai muutoin laiminlyö lupamääräyksen noudattamisen;
- 3) laiminlyö saattaa lupaan perustuvan hankkeen loppuun ja tästä saattaa aiheutua haittaa tai vaaraa toiselle tai toisen

omaisuudelle;

4) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa, rakennelmaa, laitetta tai pengertä vesistöissä tai sen ulkopuolella; tai

5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa kulkuväylän ylläpitämiseen; tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain luparikkomuksesta* sakkoon.

Vesilain luparikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö ilmoittaa toimenpiteestä alueelliselle ympäristökeskukselle siten kuin 2 luvun 14 §:ssä tai 5 luvun 6 §:ssä säädetään tai toteuttaa hankkeen vastoin ojitustoimituksen päätöstä.

3 §

Vesilain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) estää 2 luvun 8 §:n vastaisesti veden vapaata juoksua norossa tai ojassa ja teosta aiheutuu vähäistä suurempi yksityisen edun loukkaus;

2) estää ilman laillista oikeutta vesistöissä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan perustuvaa vesi- tai maa-alueen käyttämistä;

3) toimii uittajana vastoin 9 luvun 5 ja 6 §:ssä säädettyjä oikeuksia;

4) toimii vastoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamaa 4 luvun 2 tai 8 §:n taikka 5 luvun 5 tai 9 §:n mukaista päätöstä; tai

5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä;

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain rikkomisesta* sakkoon.

Vesilain rikkomisesta tuomitaan myös se, joka vesialueella kulkemalla tai muutoin vesistöä käyttämällä aiheuttaa tahallaan tai huolimattomuudesta häiriötä tai haittaa vastoin 2 luvun 4 - 7 §:ää. Vesilain rikkomisena ei tällöin kuitenkaan pidetä tekoa, josta aiheutuu ainoastaan vähäinen

häiriö tai haitta.

4 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tämän luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettua teosta, jolla on loukattu ainoastaan yksityisen etua tai oikeutta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

5 §

Alueellinen ympäristökeskus asianomistajana

Alueellinen ympäristökeskus on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

17 luku

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

1 §

Lunastetun määräalan ja yhteisen alueen muodostaminen kiinteistöksi

Tämän lain nojalla lunastettu määräala kiinteistöstä tai kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala erotetaan kiinteistöksi siten kuin kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään.

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistolle, kun 1 momentissa tarkoitettua lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja lunastettavan alueen omaisuuden saaja on suorittanut korvausvelvollisuutensa. Toimitus tulee viereille ilman eri hakemusta, kun ilmoitus lunastuksen päättymisestä on saapunut.

2 §

Ilmoittaminen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin

Ympäristölupaviraston on viipymättä ilmoitettava päätöksestä, jolla on annettu

oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö, asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten.

Lunastus merkitään päättyneeksi, kun kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja että omistajalle tuleva korvaus on tälle suoritettu tai talletettu asianmukaisesti.

3 §

Lunastettavan kohteen omistusoikeuden siirtyminen

Omistusoikeus tämän lain nojalla lunastettavaan kiinteistöön siirtyy omaisuuden saajalle, kun lunastuksen päättymisestä on tehty merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

4 §

Määräala ja yhteinen alue

Mitä 2 ja 3 §:ssä säädetään kiinteistöstä, koskee soveltuvin osin myös lunastettavaa kiinteistön määräalaa tai kiinteistöjen yhteistä aluetta tai sen määräalaa.

5 §

Lunastetun kohteen vapautuminen panttioikeudesta

Kiinteistö tai muu kohde, joka on lunastettu tämän lain nojalla, vapautuu siihen kohdistuvasta panttioikeudesta 3 §:ssä tarkoitettuna ajankohtana. Kirjaamisviranomaisen on tehtävä merkinnät kiinnitysten kohdentamisesta tai poistamisesta.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei hankkeen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää tai oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja haltija vaatii oikeuden lunastamista, ympäristölupaviraston tulee lunastamista koskevassa päätöksessään määrätä oikeus

raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettavaksi määrätty korvaus maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

6 §

Kiinteistörekisterin pitäjälle tehtävä ilmoitus

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle kiinteistörekisterin pitäjälle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on myönnetty oikeus tehdä toisen maalle oma tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa taikka muutoin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiinteää omaisuutta tai jolla jokin alue on määrätty suoja-alueeksi tai sen käyttöä on muutoin rajoitettu. Ilmoitus on tehtävä myös luvan myöntämistä varten tarpeellisesta kiinteistökohtaisesta sopimuksesta, jonka perusteella luvan hakijalla on oikeus saattaa toiselle kuuluva alue pysyvästi veden alle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei tarkoita oikeutta ojan, vesijohdon tai viemärin tekemiseen toisen maalle tai pienehkön laitteen tai rakennelman pitämiseen toisen alueella eikä muutakaan käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta, joka kohdistuu vain vähäiseen osaan kiinteistöstä.

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle kiinteistörekisterin pitäjälle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla 1 momentissa tarkoitettua käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta on muutettu.

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettua päätöksestä on tehtävä merkintä kiinteistörekisteriin. Merkinnän tekemisen edellyttämien seikkojen selvittämiseksi kiinteistörekisterin pitäjän tulee tarvittaessa antaa hakemuksesta määräys kiinteistötoimituksen suorittamiseen. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaissa kiinteistönmäärityksestä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa se, jolle kiinteistörekisteriin merkittävä oikeus on myönnetty tai jonka hakemuksesta kiinteistön käyttöä on rajoitettu. Jos kiinteistötoimitus on tarpeen yleiseltä

kannalta tärkeän selvityksen vuoksi, suoritetaan toimitus valtion kustannuksella.

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet kiinteistön luovutuksessa

Jos kiinteistö, jonka hyväksi on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa tai oikeus tai jonka puolesta on osallistuttu sille hyötyä tuottavaan toimenpiteeseen, siirtyy toiselle, siirtyvät tälle myös luvan- tai oikeuden saajalle tai toimenpiteeseen osallistuneelle kuuluneet oikeudet ja velvollisuudet.

Mitä 1 momentissa on sanottu kiinteistöstä, koskee soveltuvin kohdin myös laitosta.

Tämän lain nojalla saadut, toisen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet pysyvät voimassa silloinkin, kun omaisuus myydään pakkotoimin tai muulla tavoin luovutetaan tai siirtyy toisen omaksi.

8 §

Luvan perusteena olevan käyttöoikeuden menettäminen

Jos sellaista hanketta varten, jonka toimeenpanemiseen on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa, on muutoin kuin tämän lain nojalla saatu sitä varten tarpeellinen alue ja tämä alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta tai muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa hankkeen toteuttajalle kysymyksessä olevaan alueeseen 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden. Edellytyksenä käyttöoikeuden antamiselle on, että se hankkeen laadun ja merkityksen huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Jos 1 momentissa mainitulla tavalla saatu oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on menetetty, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 8 luvun 5 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan. Lupa rakentaa voimalaitos pysyy voimassa siitä huolimatta, että oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettavaan vesivoimaan tai alueeseen joko kokonaan tai

osaksi on menetetty 1 momentissa mainitulla tavalla.

Oikeudesta alueeseen tai vesivoimaan on määrättävä suoritettavaksi sen silloista arvoa vastaava korvaus.

9 §

Sopimukseen perustuvan oikeuden suojaaminen

Kun oikeus sellaiseen toimenpiteeseen, johon tämän lain nojalla voitaisiin antaa lupa, perustuu asianosaisten väliseen sopimukseen, voidaan lupa kuitenkin hakemuksesta myöntää oikeuden suojaamiseksi kiinteistön uutta omistajaa vastaan.

Rasitteen perustamisesta on voimassa, mitä siitä säädetään kiinteistönmuodostamislainsäädännössä.

10 §

Toisen maalla olevat rakennukset ja laitokset

Mitä tässä laissa säädetään kiinteistöstä, koskee soveltuvin osin myös sellaista toisen maalla olevaa rakennusta tai laitosta, joka hallintaoikeuksineen maahan voidaan maan omistajaa kuulematta luovuttaa

11 §

Tilusjärjestely

Ympäristölupaviraston on toimitettava lainvoiman saanut lupapäätös asianomaiselle maanmittaustoimistolle, jos päätöksen mukaisen hankkeen toteuttaminen aiheuttaa sellaista tilusten pirstoutumista tai supistumista tai kulkuyhteyksien vaikeutumista, jota tarkoitetaan vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa. Maanmittaustoimiston on annettava määräys tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi, kun päätöksessä tarkoitettu hanke on valmistunut.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

*Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään
merkitseminen*

Tiedot ympäristölupaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä merkitään tarpeellisilta osin ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Tietojärjestelmään voidaan merkitä myös tiedot kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamista päätöksistä, valvontaviranomaisille tehdyistä ilmoituksista ja ojitustoimituksen päätöksistä.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään voidaan tehdä merkintöjä myös aikaisemman lain nojalla annetuista lupaviranomaisten ratkaisuista.

Tietojärjestelmään merkittävistä tiedoista säädetään tarkemmin asetuksella.

2 §

Vaarantorjuntatoimet

Kun poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, ympäristölupaviraston tulee alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä.

Ympäristölupaviraston tulee hakemuksesta antaa lupa tilapäisiin toimenpiteisiin, joihin on kuivuuden, tulvan, sortuman tai jään vuoksi taikka muusta poikkeuksellisesta syystä ~~on~~ kiireellisesti ryhdyttävä luvan saanutta hanketta toteutettaessa.

Käsitelleessään 1 ja 2 momentissa tarkoitettua hakemusta ympäristölupavirasto voi poiketa 11 luvussa olevista menettelyä koskevista säännöksistä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu ympäristölupaviraston päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

3 §

*Jäätymisestä tai jäädä aiheutuvien
vahinkojen torjuminen*

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja asianomaisella valtion viranomaisella on oikeus jäätymisestä tai jäädä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi, räjäyttää jäätä tarpeellista varovaisuutta noudattaen, asettaa tilapäisiä puomeja tai suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä. Jäästeen räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta. Räjäyttämistä on ilmoitettava asianomaiselle poliisiviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle.

4 §

*Yleisen vaaran ja vahinkojen torjumisesta
johtuva edunmenetys*

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista vahingoista on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 2 §:ssä tarkoitettua tapahtumasta tai vaarantorjuntatoimista hyötyä, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

Edellä 2 §:n 2 momentissa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä johtuva edunmenetys on hakemuksesta korvattava. Korvausvelvollinen on toimenpiteen suorittaja.

5 §

Tutkimuslupa

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa luvan toisen alueella tehtäviin maaperä-, vesimäärä- tai muihin tutkimuksiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun hankkeen vaikutusten tai toteuttamismahdollisuuksien taikka pohjavesivarojen selvittämiseksi (*tutkimuslupa*).

Tutkimus on tehtävä niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa alueen omistajalle ja alueen käytölle. Jollei erityisistä syistä muuta johdu, tutkimuksesta on etukäteen ilmoitettava kiinteistön omistajalle tai haltijalle. Tutkimuksesta aiheutuva edunmenetykset on korvattava.

Tutkimuslupa annetaan määräajaksi ja siihen on otettava tarpeelliset määräykset haittojen välttämiseksi. Alueen omistajaa tai haltijaa on kuultava ennen päätöksen antamista.

Tutkimuslupaa koskeva päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi määrätä töiden jatkamisen keskeytettäväksi tai rajoitettavaksi. Tutkimuslupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

6 §

Ympäristölupaviraston käsiteltävä erimielisyys

Ympäristölupavirasto ratkaisee hakemuksesta luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista, hankkeen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista tai olojen ennalleen palauttamista koskevan erimielisyyden, jonka ratkaisu ilmeisesti vaikuttaa muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun. Jos asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, on tämän jätettävä asia sillensä ja siirrettävä se tältä osin ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin tässä pykälässä tarkoitettu asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

7 §

Käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys

Jos asianosaisten välillä syntyy luvan myöntämisen edellytyksenä olevaa käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys, jota ei voida ratkaista hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä, ympäristölupaviraston on päätöksellään osoitettava määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne tai, jos asia kiinteistönmuodostamislain 281 §:n nojalla on ratkaistava kiinteistötoimituksessa, hakemaan asianomaista toimitusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupa-asian ratkaisemista, ellei ympäristölupavirasto katso painavia syitä olevan käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes riita on ratkaistu.

8 §

Ympäristölupaviraston lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, on tuomioistuimen hankittava asiasta tältä osin lausunto siltä ympäristölupavirastolta, jonka toimialueen vesialueita asia koskee.

9 §

Päätöksen täytäntöönpano eräissä tapauksissa

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lainvoimaisen päätöksen sekä ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysymys käyttö- ja lunastusoikeudesta tai 13 luvun säännösten perusteella määrätyistä korvauksista tai velvoitteista, soveltuvin osin voimassa, mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

10 §

Eräiden kustannusten periminen

Jos kustannukset tämän lain mukaan saadaan periä jakoluettelon tai muun laskelman perusteella ilman maksuvelvollisuudesta annettua päätöstä, on noudatettava verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annettua lakia (367/1961). Perustevalitus maksuunpanosta tehdään kuitenkin Vaasan hallinto-oikeuteen.

11 §

Käsittelymaksu

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä ympäristölupavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa säädetään. Kunnalle perittävän maksun on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteet määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Ympäristölupavirasto voi vaatia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Kustannukset saadaan periä ympäristölupaviraston laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 10 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä.

12 §

Merensuojeluun liittyviä lupia koskevien tietojen antaminen

Ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen on annettava tämän lain nojalla annetuista merensuojeluun liittyvistä luvista ja niistä koskevista selvityksistä merensuojelulain (1415/1994) 13 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Muista ilmoituksista on Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen osalta vastaavasti voimassa, mitä merensuojelulain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

13 §

Ruoppausmassan sijoittaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen talousalueella ja aluevesillä sekä ruoppausmassan haitallisten aineiden arviointiperusteista ja raja-arvoista.

14 §

Kalavesidirektiivin mukaiset toimet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä toimista, jotka ovat tarpeen suojelua ja paranemista edellyttävien makeiden vesien laadusta kalojen elämän turvaamiseksi annetun neuvoston direktiivin (78/659/ETY) perusteella.

Ympäristöministeriö nimeää valtioneuvoston asetuksessa säädetyillä perusteilla ne vesialueet, joita 1 momentissa mainitussa direktiivissä tarkoitetaan, vahvistaa vesialueita koskevan yleisen toimenpideohjelman, vahvistaa käytettävät analyysimenetelmät sekä päättää vesialueiden seurannan lopettamisesta.

15 §

Vedenhankintaa koskevat suunnitelmat ja ohjelmat

Ympäristöministeriö hyväksyy, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyiksi vedenhankintaa koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi.

Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia yhteisön säädöksissä edellytetyjen vedenhankintaa koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä ja suunnitelman tai ohjelman hyväksymisestä.

16 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) tämän lain mukaisiin hakemuksiin ja alueelliselle ympäristökeskuksille tehtäviin ilmoituksiin sisällytettävistä tiedoista;
- 2) tämän lain nojalla tehtävästä päätöksestä tiedottamisesta;
- 3) edellä 11 luvun 16 §:ssä tarkoitettua erityisen selvityksen hankkimisesta;
- 4) edellä 12 luvun 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua yhteisörekisteristä;
- 5) ojitustoimituksessa noudatettavasta menettelystä ja ojitussuunnitelman sisällöstä;
- 6) laitteista, joilla ehkäistään kalojen joutumista vettä käyttävään laitokseen; sekä
- 7) tämän lain täytäntöönpanosta.

17 §

Rajavesistöt

Tämän lain säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin

ja vesiin, jos vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty.

Tässä laissa tarkoitettua vesitaloushankkeen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

19 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2 §

Yleiset siirtymäsäännökset

Tällä lailla kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annettu vesilaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 27 päivänä huhtikuuta 1939 annettu valtioneuvoston päätös erinäisistä määräyksistä puutavaran kuljetuksesta sulkukanavien kautta. Kumottavan vesilain nojalla annetut asetukset sekä valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätökset jäävät voimaan kunnes tämän tai muun lain nojalla toisin säädetään. Muussa laissa oleva viittaus vesilakiin tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin tämän lain voimaan tullessa vireillä olevassa asiassa kumoaa päätöksen, johon on sovellettava tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian

kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

3 §

Aikaisemmin voimassa olleiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun hankkeeseen tai toimenpiteeseen, joka on laillisesti aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan aikaisemmin voimassa oleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut tässä laissa tarkoitettua hanketta tai toimenpidettä koskeva lupa on sellaisenaan voimassa. Hankkeen ja toimenpiteen toteuttamiseen sekä luvan tarkistamiseen sovelletaan, mitä lupapäätöksessä määrätään sekä aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut lupa raukeaa, jos sen mukaista hanketta ei ole toteutettu lupapäätöksessä määrättyssä tai myöhemmin pidennetyssä ajassa.

Tarkistettaessa voimassaolevaa lupaa tämän luvun tai aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla, noudatetaan soveltuvin osin mitä 11 luvussa säädetään.

4 §

Valvonta- ja hallintopakkosäännöksiä koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain 14 luvun säännöksiä valvonnasta ja hallintopakosta sovelletaan myös hankkeisiin ja toimenpiteisiin, joihin 3 §:n 1 momentin mukaan sovelletaan aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

5 §

Säännöstelyä koskeva siirtymäsäännös

Jos 2 §:n nojalla kumottavan vesilain nojalla ennen vesilain muuttamisesta annetun lain (629/1991) voimaantuloa tai

aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun lupaan perustuvasta säännöstelystä aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen tulee riittävässä yhteistyössä luvan haltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatabusviranomaisen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea ympäristölupavirastossa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatua kokonaisyhtyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkuperäistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo menetetty merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ympäristölupavirasto voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvan haltijan toimittamaan ympäristölupavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa ympäristölupavirastoon, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamista suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin 3 luvun 20 §:n säännöksiä.

Tarkistamisesta aiheutuvat edunmenetykset, jolleivät ne ole vähäisiä, määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvin osin 13 luvun säännöksiä. Korvaukset maksetaan kuitenkin valtion varoista, jos tarkistamisella ei ole pääasiassa paikallista merkitystä. Säännöstelystä saatavan hyödyn menetyksestä maksettavia korvauksia voidaan sovitella ottaen huomioon tarkistamisesta saatavat hyödyt ja

siitä aiheutuvat edunmenetykset sekä aika, jonka hyödynsaaja on voinut käyttää säännöstelyä hyväkseen.

6 §

Vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun vaikuttavia lupamääräyksiä koskeva siirtymäsäännös

Mitä 5 §:ssä säädetään, koskee soveltuvin osin myös muiden ennen tämän lain voimaantuloa annettujen lupien vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun vaikuttavien lupamääräysten tarkistamista sekä uusien vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun vaikuttavien lupamääräysten antamista 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuille hankkeille.

7 §

Tarkkailuvelvoitetta koskeva siirtymäsäännös

Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös ennen tämän lain voimaantuloa annettuun lupaan perustuvalla hankkeella. Tarkkailuvelvoitteen asettamisesta ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

8 §

Kalatalousvelvoitetta ja -maksua koskeva siirtymäsäännös

Ympäristölupavirasto voi 3 luvun 21 §:n mukaisesti hakemuksesta muuttaa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettua kalatalousvelvoitetta tai kalatalousmaksua koskevia määräyksiä.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisena. Ympäristölupaviraston tulee päätöksessään ottaa huomioon maksun määrittämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

9 §

Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttamista koskeva siirtymäsäännös

Mitä 10 luvun 4 §:ssä säädetään, koskee soveltuvin osin myös ennen tämän lain voimaantuloa annettua yleistä kulkuväylää koskevaa lainvoimaista päätöstä.

10 §

Aikaisemmin tehtyjä rakennelmia koskeva siirtymäsäännös

Jos ennen 2 §:n nojalla kumottavan vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla on myönnetty lupa rakentaa vesistöön, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta velvoittaa tällaisen luvan nojalla tehdyn rakennelman omistajan sallimaan kalakannan säilyttämistä, liikenteen turvaamista, uiton toimittamista tai vesistön tilan turvaamista varten tarpeellisten laitteiden tekeminen ja luovuttamaan käytettäväksi niitä varten tarvittavan vesimäärän.

Rakennelman omistajalle 1 momentissa tarkoitettu velvoitteesta aiheutuva edunmenetykset on korvattava, jos se ei ole vähäinen. Jos rakennelman omistaja kuitenkin olisi aikaisemman lainsäädännön mukaan ollut velvollinen korvauksetta poistamaan rakennelman eikä hän sitä halua poistaa, voi ympäristölupavirasto velvoittaa hänet omalla kustannuksellaan tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat.

11 §

Vesioikeudellisia yhteisöjä koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain mukaisia vesioikeudellista yhteisöä koskeva säännöksiä sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla perustettuihin vesioikeudellisiin yhteisöihin.

Yhteisön sääntöihin sisältyvän tämän lain vastaisen määräyksen sijasta noudatetaan

tämän lain säännöksiä. Tämän lain vastaisten sääntöjen muutokselle on haettava 12 luvun 5 §:ssä tarkoitettu ympäristölupaviraston vahvistus, kun muulle sääntöjen muutokselle haetaan vahvistus.

12 §

Aikaisemmin annetun päätöksen korvaaminen tämän lain mukaisella päätöksellä

Jos ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun päätökseen perustuvan luvan tai muun oikeuden sisällöstä taikka kyseisen oikeuden haltijoista on epäselvyyttä, voidaan tällainen oikeus pysyttää tämän lain mukaisella päätöksellä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessä tulee antaa oikeuden käytöstä aikaisemmin annettuun päätökseen perustuvat tai sitä tarkentavat yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi tarpeelliset määräykset haittojen välttämiseksi siten kuin tämän lain 3 luvun 10 - 13 §:ssä säädetään. Määräyksillä ei kuitenkaan saa sanottavasti vähentää oikeuden käytöstä saatavaa hyötyä.

Hakemuksen aikaisemmin annetun päätöksen korvaamiseksi tämän lain mukaisella päätöksellä voi ympäristölupavirastolle tehdä oikeuden haltija, valvontaviranomainen tai muu asianosainen. Ympäristölupavirasto voi omasta aloitteestaan ottaa asian käsiteltäväkseen, jos se ympäristölupavirastossa vireillä olevan muun asian käsittelyn vuoksi on tarpeen.

13 §

Aikaisemmin annetun luvan tai oikeuden lakkauttaminen

Jos ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun päätökseen perustuvan luvan tai muun oikeuden haltijaa ei enää ole, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta lakkauttaa luvan tai oikeuden voimassaolon. Lakkauttamisen edellytyksenä on, että siitä ei aiheudu haittaa yleiselle tai yksityiselle

edulle.

Hakemuksen aikaisemmin annetun päätöksen kumoamiseksi voi ympäristölupavirastolle tehdä valvontaviranomainen tai asianosainen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään päätöksen kumoamisesta, sovelletaan myös silloin, jos ennen 2 §:n nojalla kumottavan vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun päätökseen perustuva lupa tai muu oikeus on käynyt tarpeettomaksi eikä oikeuden haltija vaadi sitä pysyttäväksi. Hakemuksen päätöksen kumoamiseksi voi tällöin erityisestä syystä tehdä myös luvan tai oikeuden haltija.

